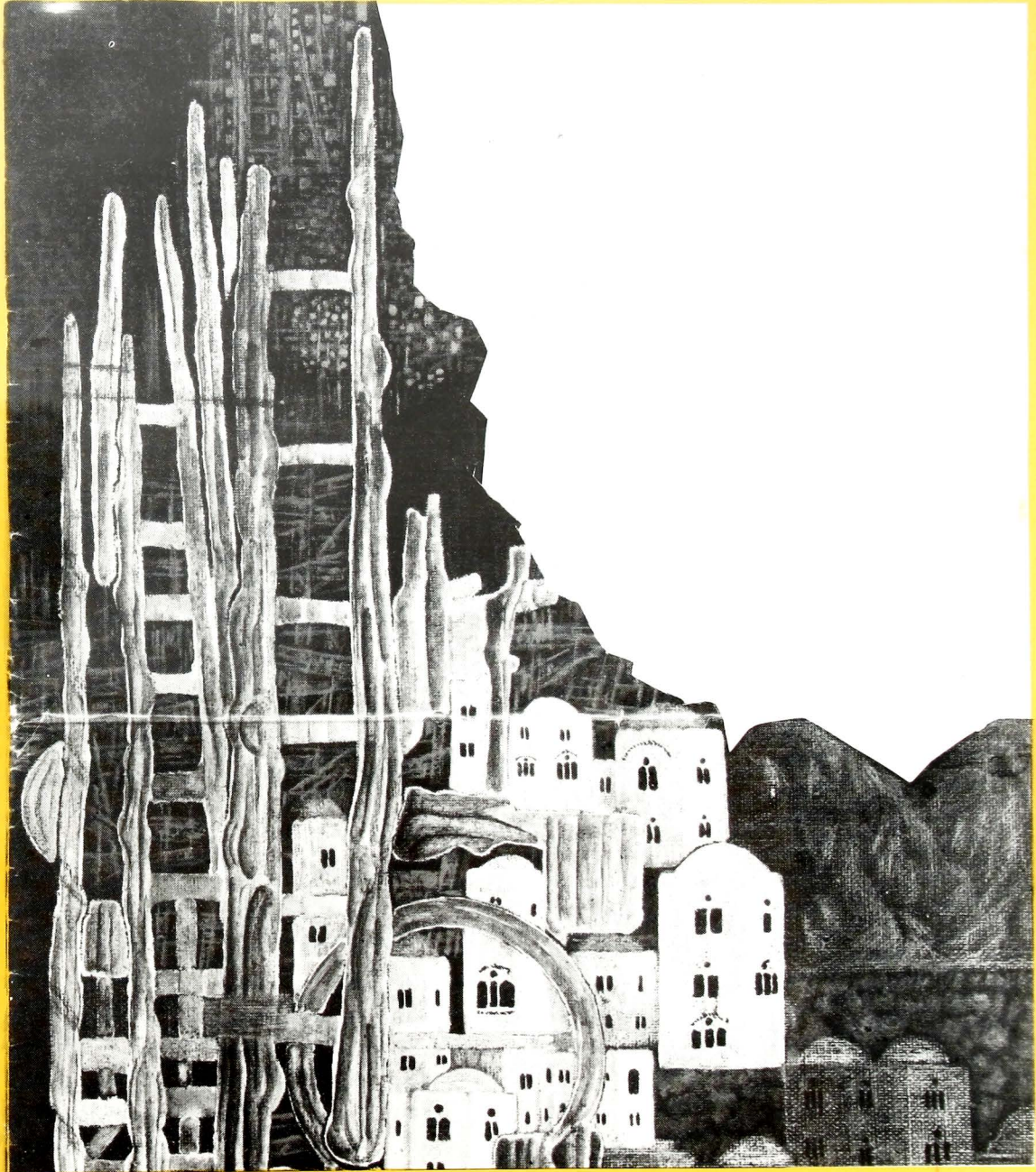

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΣΤ' • ΤΕΥΧΟΣ 58 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1983 • ΝΙΣΑΝ 5743

«Ζητείτε τὴν εἰρήνην τῆς Ἱερουσαλήμ· ὥς εὐτυχώσιν
οἱ ἀγαπῶντες σε» (Ψαλ. 122:6)

שאלו שלום ירושלים ישליו אהבך

«... ΜΕ ΤΟΝ ΕΧΘΡΕΥΟΜΕΝΟ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟ ΙΟΥΔΑΪΣΜΟ»

«Δέν ήταν ή διδασκαλία του 'Ιησού αυτό που όδγηήσε στό θάνατό Του. Ήταν ό φόβος των 'Ιουδαϊκών άρχων στην 'Ιερουσαλήμ, ότι οι Μεσιανικές διακηρύξεις Του θά ώθοΰσαν τούς Ρωμαίους νά καταργήσουν και τά λίγα έναπομείναντα προνόμια που άκόμη διατηρούσαν».

James Parkes*. The Conflict of the Church and the Synagogue. (New York 1974, σ. 45)

Ο ΤΙΤΛΟΣ του σημερινού μας άρθρου είναι φράσις από δημοσίευμα του φυλλαδίου όρθοδόξου οικοδομής «Φωνή του Κυρίου» (έκδοσις της 'Αποστολικής Διακονίας της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος).

ΕΠΕΙΔΗ παρόμοιες απόψεις κι άλλοτε έχουν έκφρασθί κι όπωσδήποτε θά εξακολουθήσουν νά έκφράζονται και στό μέλλον, αλλά κι έπειδή πολλοί καλοπροαίρετα πιστεύουν κάτι άνάλογο, αισθανόμαστε την ανάγκη νά πούμε τή δική μας άποψη.

Ο ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ, ό όποιος πιστεύει στον ίδιο 'Ενα Θεό όπως κι ό Χριστιανισμός κι ό Μωαμεθανισμός, προϋπήρξε των άλλων θρησκειών. 'Υπήρξε ή μητέρα, ή τροφός του Χριστιανισμού. 'Η θρησκευτική θεμελίωσις του 'Ιουδαϊσμού (Δέκα 'Εντολές, Προφήτες κ.ά.) έχει υιοθετηθί από τον Χριστιανισμό κι άποτελεϊ τήν Παλιά Διαθήκη, ή όποία ισότιμα και ίσοβάθμια διδάσκεται και τιμάται από τον Χριστιανισμό.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ του Χριστιανισμού, οι διδασχές που περιέχονται στην Καινή Διαθήκη (Εϋαγγέλια, Πράξεις 'Αποστόλων, 'Επιστολές Παύλου κλπ.) επέφεραν, όπως ήταν φυσικό, μιá έπαναστατική άναστάτωση. Παρ' όλον ότι ό 'Ιδιος ό Χριστός υπήρξε σαφής και κατηγορηματικός όταν είπε: «Μή νομίσητε ότι ήλθον νά καταλύσω τον νόμο ή τούς προφήτας» δέν ήλθον νά καταλύσω, αλλά νά έκπληρώσω» (Ματθαίος ε' - 17), στα μετέπειτα χρόνια, χρόνια άγώνος και μαρτυριών γιά τήν έπικράτησι της νέας θρησκείας, δημιουργήθηκε ένα άδιαμφισβήτητο κλίμα αντίδικίας στις σχέσεις μεταξύ των πιστών του 'Ιουδαϊσμού και του Χριστιανισμού. Όπως π.χ. υπήρξε, έπίσης και μεταξύ των πιστών του 'Ελληνιστικού Πνεύματος και του Χριστιανισμού.

ΑΝ ΔΕΝ ΣΤΑΘΟΥΜΕ σέ άφελή συνθήματα όπως «Οι 'Εβραίοι που σταύρωσαν τό Χριστό», θά πρέπει νά παραδεχούμε ότι στό διάβα των αίωνων κι από τίς δύο πλευρές έγιναν λάθη. Λάθη κεφαλαιώδη άφοΰ οι άνθρωποι, οι όπαδοί δηλαδή της κάθε μιās από τίς δύο θρησκείες, αντιμάχονταν. Άλλοτε μέ άμυνα κι άλλοτε μέ έπίθεση οι 'Ιουδαίοι προσπαθούσαν νά κρατήσουν τίς θέσεις τους και οι Χριστιανοί νά τίς καταλάβουν.

ΤΑ ΟΣΑ ΑΠΟΤΡΟΠΑΙΑ ΚΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΑ έγιναν στα παρελθόν είναι τόσο γνωστά ώστε δέν χρειάζεται ή έλαχίστη άναφορά σ' αυτά. 'Υπάρχει μόνον μιá δικαιολογία: ήταν έργο φανατισμένων ανθρώπων και δέν έγιναν κατά «θεία οικονομία». Τά θλιβερά αυτά έπεισόδια — όση έκταση κι άν είχαν, όση καταστροφή κι άν προξένησαν — δέν αποτελούν όμως δοξασίες. Άποτελούν παραδείγματα προς άποφυγή. Άντίθετα, τό πιστεύω της κάθε θρησκείας άνέχεται τήν ύπαρξη της άλλης. 'Η άνεξιθρησκεία που περιέχεται στα Συντάγματα όλων των δημοκρατικών Κρατών δέν είναι μιá άπλή νομική άρχή, αλλά μιá πανανθρώπινη άξία που όδγηε στην άδελφότητα μεταξύ των ανθρώπων.

ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ, ή άπαγόρευσις του προσηλυτισμού άποτελεϊ σήμερα τήν άσφαλιστική δικλειδα γιά τή συνεργασία μεταξύ των θρησκειών, γι' αυτή τήν αίτουμένη ένότητα του «σύμπαντος κόσμου». Καμμία θρησκεία δέν βάλλει κατά της άλλης. 'Η κάθε μιá διδάσκει τίς άρχές της, σέβονται κι άκολουθούν οι πιστοί της τούς κανόνες της, αλλά ταυτόχρονα σέβεται και τιμά ή μιá τήν άλλη. Κι όλες μαζί προσπαθούν νά βελτιώσουν τον άνθρωπο: νά τον κάνουν Άνθρωπο.

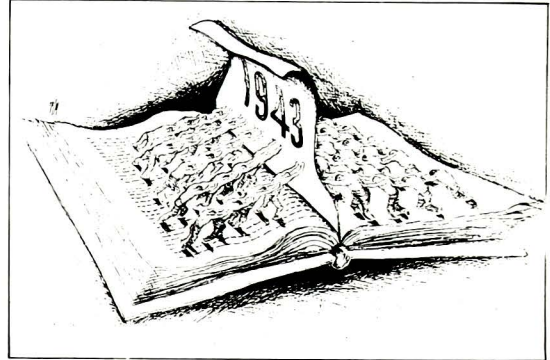
ΕΙΝΑΙ, ΛΟΙΠΟΝ, κατ' έλάχιστο άδόκιμο τό νά ύποστηρίζεται στην σημερινή έποχή του Διαλόγου και της Συνεργασίας ότι μιá θρησκεία «μάχεται» μιá άλλη. Γι' αυτό έλπίζουμε ότι ή φράσις που δημοσιεύτηκε είναι κάποιο *lapsus calami*.

*Περί της προσωπικότητας, καθώς και της προσφοράς του Αιδεσιμωτάτου James Parkes στην ύπόθεση της χριστιανο-ιουδαϊκής άλληλοκατανόησης έχει δημοσιευθί ειδικό άρθρο στα «ΧΡΟΝΙΚΑ» του Νοεμβρίου 1981.

Ἐπιπτώσεις τοῦ Ὀλοκαυτώματος καί Θεολογικοί Προβληματισμοί

Καλοῦμαι νά μιλήσω γιά ἓνα θέμα πού ἀπό τή φύση του δυσκολεύει καί παρεμποδίζει τήν ἔκφραση. Ὁ ὀλοκληρωτικός τρόμος καί ἡ φρίκη πού ἀντιπροσωπεύει τό Ὀλοκαύτωμα φέρνει τήν ἀνθρώπινη φαντασία καί τήν ἀνθρώπινη ἔκφραση στά πρόθυρα τῆς καταρρεύσεως. Ποίος πράγματι μπορεῖ νά φαντασθεῖ τό θάνατο ἑξῆς ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων ὑπάρξεων; Ἐξῆς ἑκατομμύρια ἄτομα, ἡ ζωή τῶν ὁποίων κατεστράφηκε ἐπειδὴ καί μόνον ἐπειδὴ εἶχαν γεννηθεῖ μέσα στά πλαίσια τῆς κοινότητος τοῦ Ἰσραήλ. Διότι ἦταν Ἑβραῖοι. Ὁ ἀριθμός αὐτός ὅμως ὑπερβαίνει καί τά ἑξῆς ἑκατομμύρια: ἀναλογισθεῖτε ὅλα ἐκεῖνα τά παιδιά πού ποτέ δέν γεννήθηκαν διότι οἱ πιθανοὶ γονεῖς τους χάθηκαν κατὰ τή νεότητά τους. Τέτοια νοῦμερα, τέτοια ἀπώλεια εἶναι πέρα καί πάνω ἀπό κάθε ὀρθολογιστική σύλληψη. Ὅμως, δολοφονήθηκαν. Λέω δολοφονήθηκαν καί ὄχι ἐξοντώθηκαν διότι δέν θέλω νά χρησιμοποιοῦμαι τῇ Ναζιστικῇ ὀρολογία. Οἱ Ἑβραῖοι τῆς Εὐρώπης δολοφονήθηκαν ἐν ψυχρῷ μέσῳ ἐνός συστήματος θανάτου πού ἐγκαθιδρύθηκε στήν καρδιά τῆς πολιτισμένης Δυτικοχριστιανικῆς κοινῆς. Αὐτό πού ἡ φαντασία μας ἀμφισβητεῖ καί τά λόγια ἀδυνατοῦν νά συλλάβουν ὑᾶς ἐπιβάλλει νά τό πιστέψουμε ἡ πραγματικότητα.

Στήν πορεία τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας λαβαίνουν χώρα γεγονότα πού ἀπό τή φύση τους πληροφοροῦν καί μεταμορφώνουν ὅλη τήν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ἡ ἱστορία εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν γεγονότων, ἡ δέ μνήμη μας ἀποτελεῖ τόν φύλακα τῆς. Τά ἡμερολόγια ἀποτελοῦν ἀπλῶς ἓναν ὁμοίωμοφο τρόπο γιά τή ζωντανή διατήρηση τῶν ἀναμνήσεων περασμένων γεγονότων, τά ὁποῖα ἀδιάκοπα πληροφοροῦν τόσο τήν προσωπική ὅσο καί τή συλλογική ἱστορία μας. Θυμόμαστε π.χ. τά γεγονότα πού ἔλαβαν χώρα πρό πολλοῦ στήν Αἴγυπτο διότι, ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν Τέκνων τοῦ Ἰσραήλ ἀποτελεῖ μία ἀνάμνηση πού ἐξακολουθεῖ νά χαράσσει τήν Ἑβραϊκή ἱστορία καί σάν οὐσία ὀλόκληρη τήν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ἀποτελεῖ ἓνα μοναδικό γεγονός, βάσει τοῦ ὁποίου ζυγίζεται καί μετρίεται ἡ σπουδαιότης ὅλων τῶν λοιπῶν γεγονότων. Ἄν χάσουμε αὐτή τήν ἀνάμνηση θά εἶναι σάν νά χάνουμε τή σημασία ὅλης τῆς ἱστορίας. Πιστεύω ὅτι τό Ὀλοκαύτωμα ἀποτελεῖ ἓνα παρόμοιο γεγονός. Εἶναι ἓνα κοσμοϊστορικό γεγονός ἢ, ὅπως ὁ Franklin Littell λέει, ἀποτελεῖ ἓνα «Ἀλπεινοειδές Γεγονός» γιά τήν ἀνθρώπινη ἱστορία. Εἶναι κάτι τό μοναδικό διότι ἡ ἀνθρώπινη ἱστορία ἀπό τήν Ὀλοκαυτώματος δέν εἶναι πλέον ἡ ἴδια. Τό 1942 ἀποτελεῖ τό τελευταῖο ἔτος πού θά μπορούσαμε νά συμπεριλάβουμε στήν Π.Τ.Λ. περίοδο — «Πρό τῆς Τελικῆς Λύσης». Τά μετὰ τοῦ 1942 ἔτη θά πρέπει νά ἀποκαλεστοῦν ὡς Μ.Τ.Λ. — «Μετά τήν Τελική Λύση». Ἀπό ἐκεῖ καί μετὰ καμμιά ἀνθρώπινη ἱστορία, καμμιά πραγματεία γιά τήν ἀνθρώπινη φύση, κανένας διαλογισμός περὶ Θεοῦ δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει χωρὶς νά λάβουμε ὑπόψη τά στρατόπεδα θανάτου τῆς Ναζιστικῆς Εὐρώπης. Ὅπως ὁ Irving Greenburg ἔγραψε, τίποτε δέν μπορούμε νά κάνουμε, νά γράψουμε ἢ νά σκεφθοῦμε κατὰ τά Μ.Τ.Λ. ἔτη, παρά μόνο κάτω ἀπὸ τήν παρουσία τῶν καιομένων παιδιῶν, ἡ μνήμη τῶν ὁποίων στοιχειώνει τόν σημερινό κόσμον μας.

Τό Ὀλοκαύτωμα χαράσσει μία νέα ἐποχή στήν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ἡ Θεολογία ἐπὶ γενιές ὀλόκληρες μίλαγε γιά τό Ἀπόλυτο Κακό, πάντοτε ὅμως ὑπὸ ἀφηρημένη ἔννοια. Διάφορα γεγονότα ἀπέτελεσαν μία ἀντανάκλαση τοῦ Ἀπόλυτου Κακοῦ, ποτέ ὅμως δέν ταυτίσθηκαν μέ τό Ἀπόλυτο Κακό. Γνωρίζουμε γιά τό κακό στόν κόσμο καί εἶναι ὀρθό νά μιλάμε γιά τό κακό τῆς Χιροσίμα, τῆς Καμπότζης καί τῆς Μπιάφρας. Ὅμως, τό Ὀλοκαύτωμα ἀποτελεῖ κάτι παραπάνω ἀπὸ μία ἀπλῶς νέα ἐκδήλωση τοῦ κακοῦ στόν κόσμο. Ἀποτελεῖ τήν ἀποκάλυψη τῆς πραγματικῆς παρουσίας τοῦ Ἀπόλυτου Κακοῦ στόν κόσμο. Στὴ δολοφονία τῶν Ἑβραίων στή Ναζιστικὴ Εὐρώπη δέν ὑπείσθη κανένας ἄλλος παράγων ἐκτός ἀπὸ τό στόχο τῆς δολοφονίας τους. Αὐτό δέν ἀποτελεῖ κανένα κρυπτογραφικό λογοπαίγνιο, ἀλλὰ μία δήλωση ὑψίστης σπουδαιότητος. Τό Ὀλοκαύτωμα δέν ἦταν τό ἀποτέλεσμα κάποιου ἄλλου ὕψηλου στόχου. Δέν ἦταν κάποιο κακό πού πήγαζε ἀπὸ μία διεστραμμένη ἠθικὴ ἀναζήτηση, ὅσοδήποτε ἐσφαλμένη κι ἂν ὑπῆρξε. Ὑπῆρξε μία ὀλοκληρωτικὴ ἐπανάσταση τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τῆς ἠθικῆς καί τῆς ζωῆς στό ὄνομα τοῦ θανάτου. Ἦταν ἡ ὀλοσχερὴ ἀναδόμηση τοῦ σύμπαντος ἀφιερωμένη στό δαιμονικό Ἀπόλυτο Κακό. Γι' αὐτό τό λόγο κανένας σήμερα δέν μπορεῖ νά ἐξετάσει προσεχτικὰ τήν πορεία τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας καί τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων χωρὶς πάντοτε νά ἀτενίζει τίς καμινάδες τῶν φούρνων τῶν στρατοπέδων τοῦ θανάτου ὅπου δολοφονήθηκαν οἱ Ἑβραῖοι. Τό Ἀπόλυτο Κακό ἔπαψε νά ἀποτελεῖ κάτι τό ἀφηρημένο. Οἰκοδόμησε μία αὐτοκρατορία γιά νά τὴ βλέπει ὁ καθένας καί νά συλλογίζεται ὅτι τήν ἔχτισε μέ τὴ βοήθεια ἀνθρώπων χειρῶν.

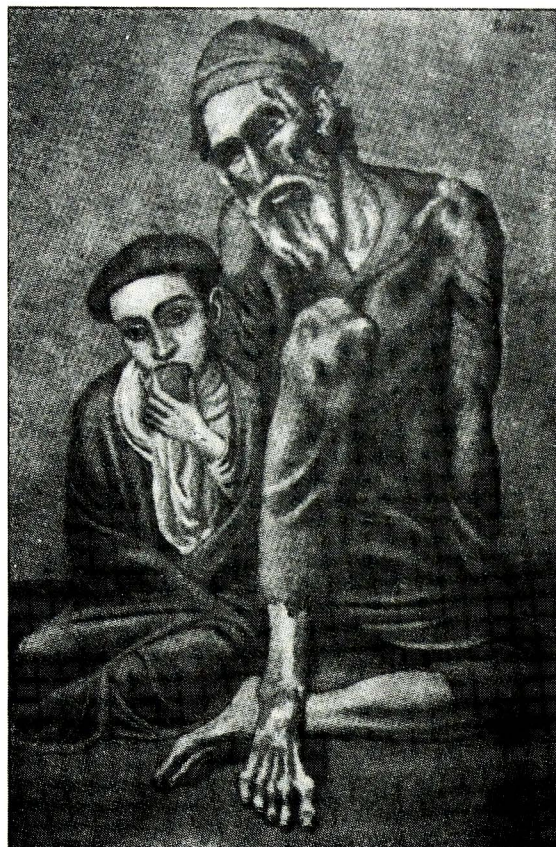
Ἰσως αὐτό τό ἀπόλυτο, αὐτό τό καταλυτικό κακό ἐξῆλθε ὀρισμένους νά ἀρνηθοῦν ὅτι τό Ὀλοκαύτωμα ἔλαβε ποτέ χώρα. Τό εὐθραστο δημιούργημα πού ἀποτελεῖ τήν ἀνθρώπινη ζωὴ φαίνεται ὅτι δέν ἀντέχει τό βαρὺ φορτίο τοῦ Ὀλοκαυτώματος. Στό ὄνομα τῆς λαθασμένης συνειδήσεως καταβάλλεται ἡ προσπάθεια ἀνασθηλώσεως τῆς ὑγείας τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, μέσω τῆς ἀρνήσεως ὅτι τραυματίσθηκε ποτέ τόσο σοβαρά. Ἡ προσπάθεια δολοφονίας τῆς μνήμης τῶν πεθαμένων θά ἀποτύχει διότι ἡ πραγματι-

κότητα δέν θά ἐπιτρέψει ποτέ νά παραποιηθεῖ. Οὐτε ἐμεῖς θά ξεχάσουμε ποτέ, ὅσο δύσκολο κι ἄν εἶναι μερικές φορές αὐτό. Τά παιδιά μας δέν θά μᾶς τό ἐπιτρέψουν.

Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι οἰκουμενοποιοῦν τό Ὀλοκαύτωμα ἐργάζονται ἐπίσης κάτω ἀπό μιά λανθάνουσα συνείδηση. Δέν ἀρνοῦμαι τίς συμφορές τόσων πολλῶν ἄλλων λαῶν κατά τή διάρκεια τοῦ Πολέμου. Ὁ Ἑβραῖος, ὅμως, ὑπῆρξε ἐκεῖνος πού ξεχωρίστηκε γιά νά δολοφονηθεῖ. Ὁ Ἑβραῖος ἦταν ἐκεῖνος πού σκοτώθηκε ἀπλῶς γιά ὅτι ἐκεῖνος ἦ ἐκεῖνη ὑπῆρξε, καί ὄχι γιά ὅτι ἐκεῖνος ἦ ἐκεῖνη διέπραξε. Αὐτό ἀποτελεῖ ἕνα πολύ σπουδαῖο σημεῖο πού πρέπει νά θυμόμαστε. Οἱ Ναζί ἐδράσαν κατά τρόπο εἰδικό, ἐπιτιθέμενοι ἐναντίον ἑνός ἰδιαίτερου ἐχθροῦ καί ἐπινοώντας εἰδικά ἐργαλεῖα θανάτου. Ἄν, ὅπως ἐγώ πιστεύω, τό Ἀπόλυτο Κακό κυριάρχησε στό βασίλειο τοῦ Ὀλοκαυτώματος, δέν πρέπει νά μᾶς ἐκπλήσει τό ὅτι οἱ Ἑβραῖοι ἀντιμετωπίστηκαν ὡς οἱ πλέον ἐπικίνδunami ἀντίπαλοι του. Ἐκεῖ ὅπου ζοῦν Ἑβραῖοι καί κυριαρχεῖ ἡ θρησκεία τους, μιά λέξη μπορεῖ νά χαρακτηρίσει τόν τόπο - ΖΩΗ. Ὁ Ἑβραϊκός λαός διδάχτηκε καλῶς τή Ραββινική παραίνεση: «Διάλεξε τή Ζωή». Δέν ἐπαναδιατυπῶν τήν παραδοσιακή ἀντίληψη ὅτι οἱ Ἑβραῖοι ἐκλέχθηκαν ἀπό τό Θεό γιά νά καταστούν οἱ Ὑποφύροντες Ὑπηρέτες Του. Δέν ἀποδέχομαι τήν ἀντίληψη ὅτι θεολογικά οἱ Ἑβραῖοι εἶναι μιά ἀφηρημένη ἔννοια, ἕνα λάθος πού συχνά συναντᾶται στήν παραδοσιακή Χριστιανική θεολογία. Οὐτε ἀνέχομαι τήν ἰδέα ὅτι ἐφόσον ἐκλέχθηκαν κατά κάποιον τρόπο ἀπό τό Θεό, οἱ Ἑβραῖοι πρέπει νά δέχονται νά γίνονται θύματα καί νά ξεχωρίζονται γιά διωγμούς. Δέν βρίσκω τρόπους νά ἀντικρούσω τοῦτες τίς ἀπόψεις πῶς δυναμικά. Αὐτό πού ἐννοῶ εἶναι ὅτι ὁ Ἰουδαϊσμός ἐπέδειξε πάντοτε μιά βαθύτατη ἀγάπη γιά τή ζωή, ὅπως αὐτή ζῆτε ἐδῶ πάνω στή γῆ, καί ποτέ δέν ἐφθασε στό ριζοσπαστικό διαχωρισμό τοῦ θείου ἀπό τό ἀνθρώπινο, ὅπως συνέβη μέ ἄλλες θρησκείες. Αὐτή ἡ ἀγάπη γιά τήν ἐπί γῆς ζωή τῶ Ἰουδαϊσμοῦ καθιστᾶ τήν ἐντονή διδασκαλία γιά τόν Ἄλλο Κόσμο τοῦ Χριστιανισμοῦ καί τοῦ Ἰσλάμ νά παρουσιάζεται ὅπως πραγματικά εἶναι — κάτι τό ἀνούσιο καί, τελικά, χωρίς ἀξία. Αὐτή εἶναι ἡ ἰδιαιτερότητα τοῦ Ὀλοκαυτώματος. Στόχος τῆς δύναμης τοῦ Ἀπόλυτου Κακοῦ ὑπῆρξαν οἱ Ἑβραῖοι διότι, ἄν ἐξολοθρευθόντο, θά εἶχε κερδηθεῖ ἡ μάχη τοῦ θανάτου ἐπὶ τῆς Ζωῆς. Ἡ οἰκουμενοποίηση τοῦ Ὀλοκαυτώματος καί ἡ παρουσίασή του ἀπλῶς σάν ἕνα ἀκόμη παράδειγμα σκληρότητας ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπο, σημαίνει τήν ἀγνόηση τῆς θεμελιώδους ὄντολογικῆς μάχης πού δόθηκε στά στρατόπεδα τοῦ θανάτου. Αὐτή ὑπῆρξε ἡ τελική μάχη μεταξύ Ζωῆς καί Θανάτου. Ταυτόχρονα, πρέπει νά προσέχουμε ὅταν μιλάμε κατ' αὐτό τόν τρόπον, παρόλο πού εἶναι ὀρθός. Τό Ὀλοκαύτωμα μπορεῖ νά ὑπῆρξε μιά μεταφυσική διαστροφή τοῦ σύμπαντος, ἀλλά ὑπῆρξε ἐπίσης ἕνα ἱστορικό φαινόμενο καί φέρει τή ἰχνη τῆς ἀνθρώπινης ὑπευθυνότητας. Γιά τοῦτο, καί παρὰ τήν ὑπερβολή του ἰδιότητα, παραμένει ἕνα γεγονός πού μπορεῖ νά ἐπαναληφθεῖ.

Ὁ Ἑβραϊκός λαός, ἡ δύναμη τῆς Ζωῆς, ἀπέκρουσε τό Ἀπόλυτο Κακό· τό ἀντιμετώπισαν μόνοι καί πλήρωσαν ἕνα τεράστιο τμήμα. Κάθε Σεεμά Ἰσραέλ* πού προφέρθηκε εἴτε ἀπό πίστη εἴτε χωρίς πίστη, κάθε πράξη ἀντιστάσεως στή Βαρσοβία καί τὰ ἄλλα γκέττο, κάθε ἐνέργεια ὑπενθύμισης τῆς παράδοσης, ὑπῆρξε ἕνας μεγαλειώδης ἀγώνας καί μιά νίκη γιά τή Ζωή. Ὑπῆρξε ὅμως ἕνας μοναχικός ἀγώνας στόν ὁποῖο μόνο περιστασιακά πρῶσεχώρη-

* Ἡ βασική Ἰουδαϊκή προσευχή, πού διακηρύσσει τόν Μονοθεϊσμό κι ἀρχίζει μέ τό στίχο «Ἄκου Ἰσραήλ, Κύριος ὁ Θεός μας, ὁ Κύριος Ἕνας...»

«Ο γέρο Ἑβραῖος», ἕνα ἔργο τῆς μπλε περιόδου τοῦ Πικασσώ.

σαν καί ἄλλοι, μή Ἑβραῖοι ἐκ γεννητοῦς, ἀλλά καί κατά πνεῦμα.

Ὅλα αὐτά τά λέω μέ ἄρκετο ποσοστό φόβου καί τρεμάμενος. Κάθε Χριστιανός πού σήμερα ἀπευθύνεται πρὸς ἕναν Ἑβραῖο πρέπει νά γνωρίζει καλὰ ὅτι ἡ δική του παράδοση ἦταν ἐκεῖνη πού συνέδραμε στή δημιουργία τοῦ Ὀλοκαυτώματος. Μιλώντας γιά τό Ὀλοκαύτωμα φοβᾶμαι ὅτι προσπαθώντας νά τό καταστήσω κατανοητό χάνει μέρος ἀπό τή σημασία του πού εἶναι ἔξω ἀπό κάθε νόηση, ἢ ἀκόμα χειρότερα, φοβᾶμαι μήν τυχόν καί ὠραιοποιήσω τή δυστυχία. Ὅμως, τό Ὀλοκαύτωμα ἀποτελεῖ ἕνα γεγονός πού δέν ἐπιτρέπεται νά ξεχασθεῖ καί τόσο οἱ Χριστιανοί ὅσο καί οἱ Ἑβραῖοι πρέπει νά ἀγωνισθοῦν ὥστε νά μπορέσουν νά συνυπάρξουν μέ τήν πραγματικότητα. Οὐτε πρῶ νά ἐπιτρέψω στόν παραλογισμό τοῦ Ὀλοκαυτώματος νά ἀποτελέσει τή δικαιολογία γιά τήν ἐκδήλωσή του. Οἱ στρατιῶτες τοῦ Ἀπόλυτου Κακοῦ, οἱ Ναζί καί οἱ ὑποστηρίχτες τους, ὑπῆρξαν ὑπέρμετρα λογικοί καί ἐχέφρονες. Τέτοια εἶναι ἡ διαστροφή τοῦ Ἀπόλυτου Κακοῦ. Οἰκοδομοῦν στρατόπεδα τοῦ θανάτου βάσει μελετημένων προδιαγραφῶν· δημιούργησαν μιά φιλοσοφία μέ τή συμπάρσταση ὀρισμένων ἀπό τά πλέον μορφωμένα μυαλά στήν Εὐρώπη· τὰ Ἔς - Ἔς καί τὰ τάγματα τοῦ θανάτου εἶχαν ἐπικεφαλῆς μορφωμένα ἄτομα, ὀρισμένα ἀπό τά ὁποῖα εἶχαν καί διδακτορικό πτυχίο· ὑπελόγησαν τό κόστος γιά τή θανάτωση ἑνός μωροῦ μέ εἰδικό ἀέριο πού σχεδίασαν ἐπιστήμονες· δημιούργησαν καί λειτούργησαν ἕνα πολύπλοκο σιδηροδρομικό δίκτυο πού κράτησε τὰ στρατόπεδα τοῦ θανάτου γεμάτα μέ Ἑβραίους ἀπό ὅλη τήν Εὐρώπη. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νά μιλήσω γιά τό Ὀλοκαύτωμα διότι ὅταν γρά-

φω, όταν σκέπτομαι και όταν προσεύχομαι, μου είναι άδυ-
νατο να ξεχάσω τα πρόσωπα των Έβραίων παιδιών που
χάνονταν στις φλόγες του βασιλείου του Όλοκαυτώματος.
Τό 'Απόλυτο Κακό δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητο.
Όλα αυτά τα λέω διότι το Όλοκαύτωμα υπήρξε ένα γεγο-
νός τόσο της Χριστιανικής, όσο και της Έβραϊκής ιστορίας.
Επιτρέψτε μου να εξηγηθώ σχετικά.

Τα έρωτηματικά που θέτει το Όλοκαύτωμα για τους
Έβραίους είναι ουσιαστικά διαφορετικά από εκείνα που τί-
θενται για τους Χριστιανούς. Οι Έβραίοι δεν ήταν μεταξύ
των δολοφόνων. Δεν οικοδόμησαν στρατόπεδα θανάτου
για την εξόντωση νηπίων. Δεν υπήρξαν πιστά υποκείμενα
του 'Απόλυτου Κακού, αλλά τα θύματά του. Σέ αυτά τα 37
χρόνια της Μ.Τ.Α. περιόδου, οι Έβραίοι παλεύουν με προ-
βλήματα υπαρξιακά. Είναι το πρόβλημα που θέτει το έρω-
τημα: «Πώς επιζούμε σ' έναν κόσμο που κοιτάζε σιωπηλά
ένω έμεις σκοτωνόμαστε;». «Τί θα διδάξουμε τα παιδιά
μας γι' αυτόν τον κόσμο;». «Πώς θα διατηρήσουμε τον
Ιουδαϊσμό ζωντανό;».

Για τόν Χριστιανό τα έρωτήματα που ανακύπτουν είναι
διαφορετικά και πλέον άδυνηρά. Οι Χριστιανοί που κατα-
νοούν πλήρως τη σημασία του Όλοκαυτώματος αντιμετω-
πίζουν τα τρομερά γεγονότα που άφορουν την παράδοση
τους. Τό Όλοκαύτωμα έλαβε χώρα στην καρδιά της Χρι-
στιανοσύνης, όχι σε κάποια παγανιστική χώρα. Βαπτισμέ-
νοι Χριστιανοί ήταν μεταξύ των δολοφόνων, σκοτώνοντας
ένεργά Έβραίους, είτε με τα όπλα είτε με τη σιωπή τους.
Μετά από 150 χρόνια κυριαρχίας, ό Χριστιανισμός στάθη-
κε άνίκανος να άποτρέψει την άνοδο του Ναζισμού μέσα
στους κόλπους του. Άκόμη χειρότερα, σε πολλές περιπτώ-
σεις συμβιβάσθηκε με τό 'Απόλυτο Κακό για να κρατήσει
άνοιχτές τις πύλες των εκκλησιών — αλλά με ποιο άποτέ-
λεσμα; Ένας όλοένα αύξανόμενος άριθμός Χριστιανών ά-
νακαλύπτουν τώρα τη μακρά και έπαίσχυντη άντιεβραϊκή
παράδοση της Έκκλησίας. Μιά παράδοση που στηρίχθηκε
στην Καινή Διαθήκη, που αναπτύχθηκε από τους Έκκλη-
σιαστικούς Πατέρες και κηρύχθηκε από τον άμβωνα επί
γενιές όλόκληρες. Άκόμη και μεγάλες προσωπικότητες, ό-
πως ό Μαρτίνος Λούθηρος, συμμετείχαν σ' αυτή την πα-
ράδοση. 'Η Έκκλησία υπήρξε εκείνη που κατηγόρησε τόν
Έβραϊκό λαό για τό έγκλημα της Θεοκτονίας και δημιούρ-
γησε μία δειστρομένη εικόνα του Ιουδαϊσμού και του
Έβραϊκού λαού. 'Η Έκκλησία υπήρξε εκείνη που δημιούρ-
γησε την τερατώδη καρικατούρα του Έβραίου, μία θεολο-
γική γελοποίηση. 'Η Έκκλησία υπήρξε εκείνη που διέδωσε
την ιδέα ότι οι Έβραίοι άπορρίφθηκαν από τό Θεό, ότι ή-
ταν τέκνα του σατανά και ότι ήταν κακοί. 'Ο θεολογικός
άντισημιτισμός της Έκκλησίας βοήθησε στην προετοιμα-
σία των θεμελίων του Όλοκαυτώματος. Άκόμη και οι ρα-
τσιστές άντισημίτες, οι όποιοι σε πολλές περιπτώσεις ύ-
πηρξαν και άντιχριστιανοί, πέτυχαν άπόλυτα στή σύνδεση
της ρατσιστικής ιδεολογίας με τα Χριστιανικά σύμβολα και
προκαταλήψεις. 'Ο ίδιος ό Χίτλερ μπόρεσε να πεί σε δύο
Καθολικούς επισκόπους ότι δεν κάνει στους Έβραίους πα-
ρά αυτό που ή Έκκλησία προσπαθούσε να κάνει επί δύο
χιλιάδες χρόνια. Πολλοί Ναζί έγκληματίες πολέμου άνέτρε-
ξαν στό Λούθηρο για να δικαιώσουν τις πράξεις τους. Έχει
δίκιο ό Άγγλικανός θεολόγος και Ιστορικός James Parkes
όταν λέει ότι:

«δέν υπάρχει καμμία διακοπή στή διαδοχή των εξε-
λίξεων από τη διατύπωση της κατηγορίας της
Έβραϊκής Θεοκτονίας και της τιμωρίας στά στρατό-
πεδα θανάτου του Χίτλερ: ή άλυσιδα αυτή των εξε-
λίξεων είναι άδιάκοπη ακόμη και σήμερα λόγω έλεί-
ψεως άναγνώρισης του άμαρτήματος μέσω όποια-

Μνημόσυνο στό Παρίσι για τους Έβραίους της Έλλάδος

ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ Έβραίοι της Θεσσαλονίκης, έγκα-
τεστημένοι τώρα στό Παρίσι, άνταποκρίθηκαν με
θερμότερες έκδηλώσεις στην παρουσία και όμιλία
του Έλληνα πρέσβη κ. Χρήστου Ροκόφυλλου σε
μνημόσυνο των άδελφών τους, θυμάτων της ναζι-
στικής κατοχής στην Έλλάδα.

Τήν έκδήλωση, που έγινε στις 13 Μαρτίου 1983
στό μεγάλο άμφιθέατρο του πανεπιστημιακού κέν-
τρου «Rachit» στην «Πόρτ Ρουαγιάλ», είχε οργανώ-
σει ή «Ένωση για τη διατήρηση και προαγωγή της
έβραϊοίσπανικής γλώσσας και πολιτιστικής παράδο-
σης», πρόεδρος της όποίας είναι ό 'Ηλίας Ναχμία ά-
πό τη Θεσσαλονίκη.

Ίδιαίτερα θερμή άνταπόκριση βρήκε στό άκροα-
τήριο, από πεντακόσια περίπου άτομα, ή όμιλία του
πρέσβη της Έλλάδας, που τόνισε ότι ή εξόντωση
60.000 μελών της έβραϊκής κοινότητας άποτελεί ά-
ναπόσπαστο τμήμα της σύγχρονης ιστορίας μας. 'Ο
κ. Ροκόφυλλος τόνισε, μεταξύ άλλων, ότι:

«'Η συμμετοχή μου ως έκπροσώπου της Έλλά-
δος και ως άπλου πολίτη στό σημερινό μνημόσυνο,
έρχεται να ύπογραμμίσει την άνάγκη να όρθώσουμε
τις συνειδήσεις μας, στό τείχος εναντίον κάθε έπα-
νάληψης παρομοίου έγκλήματος, σε όποιοδήποτε
μέρος της γής, σε βάρος όιασδήποτε μειονότητας».

Τήν όλη πρωτοβουλία της τελετής είχε ό γνω-
στός λογοτέχνης κ. 'Ηλίας Πετρόπουλος, που ζεί
στό Παρίσι.

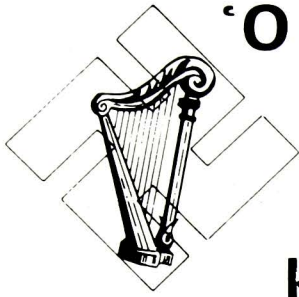
■ Τό Κ.Ι.Σ. άπέστειλε στους όργανωτές της έκδηλώ-
σεως τό παρακάτω μήνυμα: «Σας συχαίρουμε από
τό βάθος της καρδιάς για την πρωτοβουλία σας να
άποτίσετε φόρο τιμής στην μνήμη των Έβραίων της
Έλλάδας που χάθηκαν τό 1943. Αυτή ή πρωτοβου-
λία σας άποδεικνύει ότι ή άνάμνηση των άδερφών
μας είναι έξ ίσου άκριβή σε σας όπως και σε μās.
Έλπίζαμε ότι ή θυσία του Όλοκαυτώματος θα είναι
πάντοτε ένα σημείο κοινής προσευχής για όλη την
άνθρωπότητα».

σδήποτε συλλογικής άποκαταστατικής ένέργειας ή
τήν από μέρους της Έκκλησίας μετανοίας».

Μπροστά σ' αυτή την κατηγορία κατά του Χριστιανι-
σμού, έμεις οι Χριστιανοί είμαστε ύποχρεωμένοι να άνα-
ρωτηθούμε: «Έχουμε άκόμα τό δικαίωμα να συνεχίσουμε
να ύπάρχουμε μετά μία τέτοια Ιστορία;», «Μπορούμε να ά-
πελευθερωθούμε από μία παρόμοια συνενοχή με τό 'Από-
λυτο Κακό;», «Μπορούμε να καταστούμε πάλι μία δύναμη
για τη Ζωή ή είναι πολύ άργά;».

Πιστεύω τα έρωτήματα είναι τέτοια που έπιδέχονται μία
καταφατική άπάντηση, αλλά με κάποιο ύψηλό τίμημα. Οι
Χριστιανοί πρέπει να περάσουν από τήν έμπειρία μιας με-
τάνοιας: μιας ριζικής άναθεωρήσεως των άπόψεών τους
για τους Έβραίους και τόν Ιουδαϊσμό. Πρέπει να πά-
ψουμε να λέμε ψέμματα για τους Έβραίους.

[Άπόσπασμα διαλέξεως του Αλδεσιμώτατου R. Everett,
Πρωθιερέως της Έκκλησίας Emanuel στη Νέα Υερσέη...
'Η διάλεξι έγινε στις 23 Άπριλίου 1982 στη Συναγωγή
Shalom της Νέας Υερσέης (ΗΠΑ), με την εύκαιρία της έ-
πετείου του Όλοκαυτώματος.]

‘Ο διωγμός τῶν ‘Εβραίων μουσικῶν στό Γ’ Ράϊχ

Πρώτη φροντίδα τοῦ ναζισμοῦ, ὅταν κατέλαβε τὴν ἐξουσία, ἦταν, καί στὸν τομέα τῆς μουσικῆς, ἡ ἐκκαθάριση τῶν ἰδεολογικῶν τοῦ ἐχθρῶν, συνθετῶν καὶ ἐκτελεστῶν. Οἱ πρῶτοι πού ὑπέστησαν διώξεις ἦταν οἱ μουσικοὶ ἐβραϊκῆς καταγωγῆς, ὅπου ὁ ‘Όττο Κλέμπερ, ὁ Μπροῦνο Βάλτερ καὶ ὁ Σνάμπελ, γιὰ ν’ ἀναφέρουμε μόνο μερικοὺς. ‘Απὸ καιρὸ εἶχαν ἀποκλεισθεῖ ἀπὸ τὸ μουσικὸ ρεπερτόριο ὁ Φέλιξ Μέντελσον - Μπαρτόλντυ, ὁ Μάγιερμπερ καὶ ὁ ‘Όφενμπαχ. Εἶχε ἀποκλεισθεῖ ἐπίσης καὶ ὁ Γκούσταβ Μάλερ, πού ἐκτός ἀπὸ τὸ «στίγμα» τῆς ἐβραϊκῆς του καταγωγῆς, ἐθεωρεῖτο ἐκπρόσωπος τῆς «παρακμῆς» καὶ τοῦ «ἐκφυλισμοῦ». Σιγά - σιγά καὶ ὅσοι πρωτοποριακοὶ δὲν ἦταν ‘Εβραῖοι, παραμερίστηκαν καὶ ἀναγκάστηκαν νὰ αὐτοεξοριστοῦν.

‘Ακριβῶς γιὰ τὸ θέμα τῶν ἐκκαθαρίσεων ἐκδηλώθηκε ἡ πρώτη σοβαρὴ διάσταση ἀνάμεσα σέ ἕναν «κρυπτοναζιστὴ», ὅπως ὁ Φούρτβαινγκλερ καὶ τὸ καθεστῶς.

‘Ο μεγάλος ἀρχιμουσικός, λογάριαζε πρῶτα ἀπ’ ὅλα τὸ ταλέντο καὶ μετὰ τὶς φυλετικές καὶ τὶς ἐθνικές διαφορές. ‘Η ἀντίληψη αὐτὴ ἐκφράζεται καθαρά σέ μιὰ ἐπιστολὴ πού ἔστειλε στὸν Γκαϊμπελς, ὅπου ὑπερασπιζόταν χωρὶς ὑπεκφυγές τὸν Μπροῦνο Βάλτερ, τὸν ‘Όττο Κλέμπερ καὶ ἄλλους. ‘Η ρῆξη ἐγίνε σοβαρὴ στὴν περίπτωσι ἑνὸς συνθέτη πού ἦταν ἀναμφισβήτητος «ἄριος», ἀλλὰ πού οἱ ναζί τὸν μισοῦσαν λόγω τῆς μουσικῆς του, τοῦ Πάουλ Χίντεμιτ. Πρὸς γενικὴ κατὰπληξη, ὁ μουσικός αὐτὸς ἐγίνε μέλος τοῦ πρῶτου Συμβουλίου τῆς ‘Εταιρείας Συνθετῶν, κυρίως κατόπιν πιέσεων τοῦ Στράους. ‘Ο Γκαϊμπελς ἔδωσε τὴ συγκατάθεσή του ἴσως γιὰτὶ περίμενε νὰ σταθεροποιηθεῖ ὀριστικὰ τὸ ναζιστικὸ καθεστῶς ἢ καὶ γιὰ νὰ δημιουργηθεῖ εὐμενὴς ἐντύπωση στό ἐξωτερικό.

‘Όταν ὅλες οἱ προσπάθειες ἀποδείχθηκαν μάταιες, ὁ μεγάλος μαέστρος παραιτήθηκε ἀπὸ ὅλες τὶς δημόσιες θέσεις του, ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ Συμβούλου τοῦ Κράτους.

Πολὺ γρήγορα, τὰ πράγματα ἄρχισαν νὰ πηγαίνουν ἄσχημα καὶ γιὰ τὸν Ρίχαρντ Στράους. ‘Ο μουσικός εἶχε πάρει τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν Χίτλερ νὰ ἀνεβάσει τὴν ὄπερα: «‘Η σιωπηλὴ γυναίκα», μέ λιμπρέτο τοῦ ‘Εβραίου Στέφαν Τσβαίχ. ‘Αλλὰ ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα τῆς παραστάσεως, ἡ ἀπόπειρα νὰ διαγραφεῖ τὸ ὄνομα

‘Ο Β. Φούρτβαινγκλερ διευθύνει ἕνα κονσέρτο τοῦ Μπετόβεν σέ ἐργαστάσι.

τοῦ Τσβαίχ ἀπὸ τὸ πρόγραμμα προκάλεσε τὴν ἀντίδραση τοῦ Στράους, πού ἐπέβαλε τὴν ἀποκατάσταση τοῦ ἀρχικοῦ «προγράμματος». Οὔτε ὁ Χίτλερ, οὔτε ὁ Γκαϊμπελς παρέστησαν στὴν πρεμιέρα, ἂν καὶ εἶχαν προσκληθεῖ. Οἱ ναζιστικοὶ πολιτιστικοὶ κύκλοι ἐπιτέθηκαν βίαια στό Στράους ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐκδότης καὶ ὁ διασκευαστὴς γιὰ πιάνο τῆς ὄπερας ἦταν ‘Εβραῖοι. ‘Ο συνθέτης ὑπέβαλε τὴν παραίτησή του ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ προέδρου τοῦ Μουσικοῦ ‘Επιμελητηρίου καὶ ἀπὸ τὴν ‘Εταιρεία Συνθετῶν. Τὸν ἀντικατέστησαν οἱ πῖο «εὐπαθεῖς» Πέτερ Ράσμπε καὶ Πάουλ Γκραϊνερ. ‘Όλα αὐτὰ δὲν ἐμπόδισαν τὸν Στράους, ὅπως ἄλλωστε καὶ τὸν Φούρτβαινγκλερ, νὰ ἐξακολουθήσει νὰ ἐργάζεται στὴ Γερμανία (ὁ Στράους μάλιστα συνέθεσε καὶ τὸν ‘Ολυμπιακὸ ‘Υμνο).

[Στοιχεῖα καὶ εἰκονογράφηση ἀπὸ ἄρθρο τοῦ περιοδικοῦ «‘Ιστορία», Φεβρουάριος 1983].

ΨΗΦΙΣΜΑ

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Κεντρικοῦ ‘Ισραηλιτικοῦ Συμβουλίου μέ μεγάλη λύπη πληροφορήθηκε τὸ θάνατο τοῦ δέιμνηστου

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΥ

συνῆλθε σέ συνεδρίαση καὶ ἀκουσε μέ συγκίνηση τὸν Πρόεδρο νὰ ἐξαίρει τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐκλιπόντος, τέως ‘Αρχηγοῦ τῆς ‘Αστυνομίας Πόλεων καὶ τὴν δράση του κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κατοχῆς γιὰ τὴν διάσωση ‘Ελλήνων ‘Εβραίων.

Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκφράζουν τὴν θλίψη τους γιὰ τὴν ἀπώλεια καὶ

‘Αποφασίζουν

- 1 Νὰ ἀκολουθήσει ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τὴν κηδεῖα τοῦ θανόντος.
- 2 Νὰ διατεθεῖ στὴν μνήμη του ποσὸ δραχμῶν πέντε χιλιάδων ὑπὲρ τοῦ ‘Ασύλου ‘Ανιάτων.
- 3 Νὰ ἐπιδιοθεῖ στὴν οἰκογένεια ἀντίγραφο τοῦ ψηφίσματος.

‘Αθήνα 15 Μαρτίου 1983
Κεντρικὸ ‘Ισραηλιτικὸ Συμβούλιο
Συντονισμοῦ καὶ Γνωματεύσεως
‘Ο Πρόεδρος

‘Ιωσήφ Λόβιγγερ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Ἀκριβῶς σήμερον 2 Ἰουνίου εἶναι ἡ ἐπέτειος τῆς Ἑνώσεως τῆς Ἐπτανήσου μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος ἐπὶ συμβάσεως τὴν 2 Ἰουνίου 1864. Οἱ Ἰσραηλῖται τῆς Ἐπτανήσου ὄχι μόνον εἶδον μὲ χαρὰν τὴν ἔνωσιν ταύτην ἀλλὰ καὶ συνειργάσθησαν δι' αὐτήν. Εἶχον δὲ καὶ δημοσιογραφικὸν ὄργανον «Τὰ Ἰσραηλιτικά Χρονικά — Cronaca Israelitica». Ἑλληνιστὶ καὶ Ἰταλιστὶ συντεταγμένον. Διὰ τὸ ὄργανον τοῦτο τὸ δημοσιογραφικὸν ὁ γνωστός φιλέλλην Lepoimant λέγει τίποτε ὀλιγώτερον «c' etait le journal le mieux écrit des îles Ioniennes» «ἦτο τὸ καλύτερον συντεταγμένον φύλλον τῶν Ἰονίων Νήσων». Τοῦτο εἶναι λιαν κολακευτικὸν διὰ τὴν Ἰσραηλιτικὴν κοινότητα Κερκύρας λεγόμενον εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἔζων ἐν Ἐπτανήσῳ ὁ Μηράϊλας, ὁ Βαλαωρίτης, οἱ Ἰακωβάτοι, οἱ Ζερβοί, ὁ Σολωμός, οἱ Θεοτόκοι, ὁ Μουστοξύδης κ.τ.λ. κ.τ.λ. καὶ ὑπῆρχε ἐν Κερκύρᾳ Πανεπιστήμιον.

Τὸ φύλλον τοῦτο συνέτασεν ὁ ἐξάδελφός μου Ἰωσήφ Ναχαμούλης συνήγορος ἐκ τῶν πρώτων, (διότι οἱ Ἑβραῖοι δὲν εἶχον πρό τῆς ἐνώσεως τὸ δικαίωμα τοῦ τίτλου τοῦ δικηγόρου!). Ὁ Ναχαμούλης ὑπῆρξε καὶ Δημοτικὸς Σύμβουλος, ἐκδότης καὶ ἐκ τῶν πρώτων τῶν εἰσαγαγόντων ἐν Ἑλλάδι τὰ περιστροφικά πιεστήρια. Ἐξέδωκε δὲ πολλὰ βιβλία πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ὑπῆρξε Πρόεδρος τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος καὶ μέλος ἐπίτιμον τοῦ ἐν Ἀθῆναις Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός».

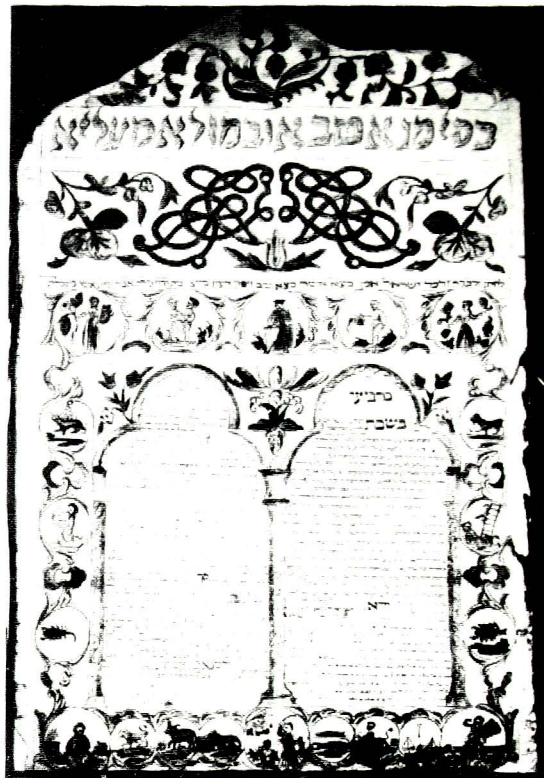
Τὰ «Ἰσραηλιτικά Χρονικά» εἰργάζοντο διὰ τὰ πλήρη δικαιώματα τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐχαίρετῃσαν δὲ μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν κηρυχθεῖσαν ἔνωσιν, τὰ δὲ φύλλα τῶν τῆς ἐποχῆς περιγράφουσι μὲ ἐνθουσιώδεις σελίδας τὰς τελετάς αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Ἑνώσεως ἐν τῇ Μεγάλῃ Συναγωγῇ Κερκύρας ἥτις Συναγωγὴ διατάξασα λειτουργίαν διὰ τὸ χαρμόσυνον γεγονὸς καθὼς εἰς τὰς μεγάλας ἑορτάς, ἔμεινεν ἀνοικτὴ μέχρι μεσονυκτίου λόγω τῆς ἐξακολουθητικῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐσοχῆς.

★ ★

Μεγαλοπρεπὲς ὑπῆρξε καὶ ἡ διαδήλωσις τοῦ Κερκυραϊκοῦ λαοῦ ἀκολουθοῦντος καὶ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὸ Ἀρχιεπισκοπεῖον ὅπου ἡ Ἰσραηλιτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν ἅγιον ἐκείνον Μητροπολίτην Ἀθανάσιον, ὅστις ἐδέχθη κατὰ τὸ συνήθες μετ' εὐνοίας τὰ σέβη τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος.

Καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς διαδηλώσεως, ἔρριπτον ἐπὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἄνθη, δάφνην, κουφέτα ἀπὸ τὰ χριστιανικά σπῖτια εἰς ὃ διεκρίνοντο αἱ Κερκυραϊκαὶ Κυράδες.

Μετὰ ταῦτα προπορευόμενον τοῦ Μητροπολίτου Ἀθανασίου ἡ συνοδεία μετέβη εἰς τὴν Ἐταιρείαν «Ἀναγέννησιν» ὅπου ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας ἐπρότεινε ζητωκραυ-

«Κετούμπ» (Γαμικὸ Σύμφωνο) ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, 1781. Ἡ ἀρχὴ τοῦ περιγράμματος ἀπεικονίζει τὴν τέσσαρην ἐποχὴν τοῦ ἔτους, τὸ ὄνειρον τοῦ Ἰακώβ, τὴ θυσία τοῦ Ἰσαάκ, τὸ Μωϋσῆ μετὰ τὰς πλάκες τοῦ Νόμου καὶ τὰ σύμβολα τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου.

γὴν ὑπὲρ τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος. Κατόπιν ἀχθείσης ἐνώπιον τοῦ Μητροπολίτου τῆς Ἐθνικῆς Σημαίας οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Κερκυραϊκοῦ λαοῦ ὠρκίσθησαν πίστιν ἀμετάβλητον εἰς τὸν Ἐθνικὸν Ἀγῶνα. Μεθ' ὃ ὁ Ἰωσήφ Ναχαμούλης ἐπροχώρησε καὶ ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς συγκινήσεως εἶπε τὰ ἑξῆς: «Ἡ εὐμένεια μεθ' ἧς ὄχι μόνον ἡ ἐντιμος αὐτὴ «Ἐταιρεία» ἀλλὰ καὶ ὅσας ὁ Κερκυραϊκὸς λαὸς μᾶς ἐδέχθη ἐνέπλησε τὴν καρδίαν ἡμῶν ἀφουτο χαρὰς καὶ εὐγνωμοσύνης. Ἐγὼ ὡς εἰς τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος αἰσθάνομαι τὸ καθήκον νὰ ὀρκισθῶ καθὼς καὶ ὀρκίζομαι ἐν ὀνόματι αὐτῆς ὅτι θέλομεν συμπράξῃ παντὶ σθένει καὶ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ εἰς τὴν δόξαν τοῦ ἔθνους».

Τοὺς λόγους τούτους συνώδευσαν νέαι ἐκκυρτώσεις στοργῆς καὶ συμπαθείας συνεπείᾳ τῶν ὁποίων τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου τῆς «Ἐταιρείας» ἐκρῆνθησαν ἐπίτιμοι συνεταῖροι αὐτῆς τὰ τέσσαρα μέλη τῆς Ἰσραηλιτικῆς Προεδρείας.

★ ★

Ἐκ τῶν λεχθέντων γίνεται φανερόν ὅτι ὁ Κερκυραϊκὸς λαὸς ἔτρεφε συμπαθὴ αἰσθήματα πρὸς τοὺς Ἑβραίους καὶ ἰδίᾳ ὅτι προτοῦ ἀναγνωρισθῇ ἡ ἰσοπολιτεία εἰς τοὺς Ἑβραίους τὴν εἶχε κηρύξῃ πανηγυρικῶς τὸ αἶσθημα τοῦ Κερκυραϊκοῦ λαοῦ. Ἡ στέρησις δὲ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τοῦ παρελθόντος ὀφείλεται μόνον εἰς μίαν μειοψηφίαν, ἡ ὁποία οὐχὶ κινουμένη ἄλλωστε ἐκ φανατισμοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ ἰδιοτελεῖ συμφέροντα, ἀπὸ τὸν φόβον ἀνταγωνι-

σμοῦ, δι' ὃν λόγον ἐκτός τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐστέρεϊ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῶν πλήρων πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ τοὺς πλείστους κατοίκους τῆς νήσου, χωρικούς καὶ μὴ εὐγενεῖς.

Εἶναι τὸ ἴδιον ἰδιοτελὲς συναίσθημα τὸ ὁποῖον πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἀνταγωνιστῶν ὡσεὶ ἡ σωβινιστικὴ μειοψηφία τῆς ἐποχῆς ἐθεώρει ἐαυτὴν ἀθάνατον, ἔκλεισε ἡ ἰδιαφόρησε διὰ τὸ κλείσιμον τοῦ Πανεπιστημίου Κερκύρας τοῦ ἐνδοξότερου τούτου πνευματικοῦ φυτωρίου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπερ γεγονὸς συνετέλεσε καὶ αὐτὸ μεγάλως εἰς τὴν παρακμὴν τῆς πόλεως Κερκύρας.

★ ★

Τὰ λεχθέντα δέ περὶ τῶν φιλικῶν αἰσθημάτων τοῦ Κερκυραϊκοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας δέν εἶναι μόνον εἰκασία ἀλλὰ πραγματικότης ἀφοῦ μετὰ τὴν Ἑνωσιν τρεῖς Ἑβραῖοι εἰσῆλθον εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τῆς πόλεως, τρεῖς διωρίσθησαν Συμβολαιογράφοι, καὶ πολλοὶ περισσότεροι πληρεξούσιοι συνήγοροι εἰς τὰ Δικαστήρια. Εἰς δέ καὶ Δημοτικὸς Πάρεδρος δημαρχεύσας κατόπιν παραιτήσεως τοῦ πρώτου Δημάρχου ἀπὸ τὴν Ἑνωσιν ὁ ὁμόδοξος Ἠλίας Μόρδος ὃν ὁ Κερκυραϊκὸς λαὸς ἐνθουσιωδῶς εἶχε ψηφίσῃ, λαβὼν περισσοτέρας ψήφους καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Δήμαρχον.

Ὁ Μόρδος ἦτο ὁ γνωστός μεγαλέμπορος, ὃν οἱ Κερκυραῖοι ἐλάτρευον καὶ ἐθεώρουν εὐεργέτην τῆς νήσου συντελῶν ἀνέκαθεν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἐλαίου τοῦ μεγαλειτέρου προϊόντος τῆς νήσου καὶ ὃν θανόντα ὁ Κερκυραϊκὸς λαὸς ἔκλαυσεν ἐν πανδήμῳ πένθει. Ὁφείλομεν ὅμως νὰ προσθέσωμεν ὅτι οἱ Ἑβραῖοι Κέρκυρας ἂν καὶ ἐνετάφωνοι ἐφρόντισαν πρὸ τῆς ἐνώσεως νὰ μάθουν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐκδίδοντες μάλιστα καὶ ἑλληνικὴν ἐγκριτον ἐφημερίδα.

★ ★

Ἀλλὰ ποία ἦτο ἡ Ἰσραηλιτικὴ Κοινότης Κερκύρας, ἡ ὁποία τὸσον ἐνθουσιωδῶς συμμετέσχεν εἰς τὸν ἀγῶνα περὶ πολιτικῆς χειραφετήσεως;

Ἡ Κοινότης Κερκύρας ἀνέκαθεν περιεῖχε ἐπιφανεῖς οἰκογενεάς. Τὴν οἰκογένειαν Βιβάντε ἥτις ἐκπατρισθεῖσα ἔδρασεν ἐν Βενετίᾳ καὶ ἥς ἐκ τῶν μελῶν εἶναι ὁ παγκοσμίως φήμης καθηγητὴς τοῦ Ἑμπορικοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Ρώμης Καίσαρ Βιβάντε, ὁ ὁποῖος ὁμολογεῖ τὴν Κερκυραϊκὴν καταγωγὴν του λέγων: «Mison corfiot». Εἰς τὸ ἴδιον Πανεπιστήμιον εἶχεν τίτλον καθηγητοῦ Ἰατρικῆς ὁ ἀπὸ τινος μεταστάς Βίκτωρ ντέ Σέμο, Κερκυραῖος.

Καθὼς εἶδομεν ἐν Κερκύρᾳ ἔξη ἡ οἰκογένεια ντέ Μόρδο εἰς ἣν ἀνήκεν ὁ ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς κατοχῆς Λάζαρος Ντέ Μόρδο ἀκαδημαϊκὸς καὶ ἀρχίατρος τῆς πόλεως Κερκύρας, ὅστις ἀφῆσε διάφορα ἱατρικὰ συγγράμματα, πρὸς δέ καὶ λόγον ἐκφωνηθέντα εἰς τὴν Γερουσίαν Κερκύρας ἐν ᾧ ἐξαίρει τὴν ἑλληνικότητα τῆς Ἑπτανήσου καὶ τὰς ἄλλοτε σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἰσραηλιτῶν· προσέτι δέ καὶ λεξικὸν εἰς τὴν νεοελληνικὴν τῶν φυτῶν τῆς νήσου, προσφέρων οὕτω συμβολὴν εἰς τὴν καθομιλουμένην γλῶσσαν.

Εἰς τὴν Κοινότητα αὐτὴν ἀνήκεν ἔλθοῦσα ἐκ Ζακύνθου ἡ οἰκογένεια Ριέττι, ἥς ἐν τέκνον, ὁ Σαμουήλ Ριέττι, ἀφῆσεν ἐν Κερκύρᾳ ὄνομα διὰ τὴν ἐντιμότητα αὐτοῦ εἰς τὸ ἐμπόριον, ἀπολαύσας τιμὰς καὶ ὡς ἀρχηγὸς τῆς Κοινότητος καὶ τοῦ Ἑμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ

Μάρκος Ριέττι ἦτο μέλος τῆς προεδρίας τῆς «Ἀναγνωστικῆς Ἑταιρείας» περιλαμβανούσης, ὅτι ἀριστον εἶχεν ἡ Κέρκυρα εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας. Ἐν μέλος αὐτῆς ὁ Ριχάρδος Ριέττι ἦτο διευθυντὴς τῶν σπουδαίων Σιδηροδρομικῶν Ἑργοστασίων τοῦ Τέρνι.

Συγγενῆς τῶν Ριέττι καὶ τοῦ μεγαλεμπόρου Μόρδο ἦτο ἡ οἰκογένεια Φούλδ, ἐξ ἧς ὁ Ἰωακείμ Φούλδ εἰργάζετο κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν πρὸς συλλογὴν χρημάτων καὶ ἀποστολῆν ἐθελοντῶν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Ἀγῶνα.

Ἄλλη οἰκογένεια ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀγγλικῆς προστασίας, στερουμένη τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἥτις ἔδωσεν εἰς τὴν ἐπιστήμην τὸν ἱατρὸν Καίσαρα Οὐζιλίον πρῶτως ἀποθανόντα καὶ προσθέσαντα συμβολὴν τινα εἰς τὴν ἱατρικὴν. Τούτου πρῶτος ἐξάδελφος ὑπῆρξε ὁ Αἰμίλιον Οὐζιλίος Διευθυντὴς Ὁρχήστρας καὶ συνθέτης δεκατεσσάρων μελοδραμάτων ἐξ ὧν «Le educante di Lorento» καὶ «Le donne curiose». Εἰς τὴν Κοινότητα ἀνῆκε τότε καὶ ὁ διάσημος νομομαθὴς Ἀβραάμ ντέ Σέμο περὶ οὗ ἔγραψεν ὁ καθηγητὴς Ἀνδρεάδης, εἰς μίαν ἐπέτειον τῆς Ἑπτανήσου, ὁ Ἰσαάκ Πέζαρο καὶ ὁ Μαυρογόνatos, δι' ὃν ἡ ἰδιοτελής μειοψηφία, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἐγράψαμεν, ἔκαμε τὸ 1842 διὰ τῆς Γερουσίας νόμον ἀποκλείοντα τοὺς Ἑβραίους τοῦ δικηγορεῖν, δικαίωμα ὅπερ εἶχον ἀποκτήσει σὺν τῇ πλήρει ἰσοπολιτείᾳ κατὰ τὴν γαλλικὴν κατοχὴν. Τότε ὁ Μαυρογόνatos μετέβη εἰς Βενετίαν ὅπου ἐγένινεν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ Μανίν, μετὰ ταῦτα Πρόεδρος τῆς Ἰταλικῆς Βουλῆς, εἰσηγητὴς τοῦ Ἰταλικοῦ προϋπολογισμοῦ ἔδρασεν εἰς τὸν Ἰταλικὸν ἀγῶνα καὶ ἔχει τὴν προτομὴν του σήμερον εἰς τὴν Πιάσσα ντὶ Σάν Μάρκο ἐν Βενετίᾳ. Ὁ ρηθεὶς Ἀβραάμ ντέ Σέμο ἐγένετο δεκτὸς ὡς δικηγόρος εἰς τὰ Ἑλληνικὰ δικαστήρια τὸ 1864.

Ἄς ἀναφέρωμεν καὶ τοὺς Μπέσσο οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν μετὰ τὴν ἰδρυτῶν τῶν «Γενικῶν Ἀσφαλειῶν» τῆς Τεργέστης καὶ ἄλλων κοινοφελῶν καθιδρυμάτων. Ἡ δὲ διάσημος ἐν Ἰταλίᾳ Donna Amalia Besso, τῆς ἰδίας ἐκατομμυριούχου οἰκογενεάς, εἶναι γνωστὴ εἰς τὰ γράμματα καὶ τὴν τέχνην, (τελευταῖα ἐξέθεσεν ἐκθεσιν πινάκων τῆς οὗς ἐζωγράφισεν εἰς μίαν ἀνά τὸν κόσμον ἐκδρομὴν μέχρι Ἰαπωνίας).

Ὑπῆρχε τότε ἐν Κερκύρᾳ καὶ ἡ οἰκογένεια Ὀλιβέττι καὶ ἡ οἰκογένεια Ἰσρακ.

Ἦτο δυνατόν τοιαύτη Κοινότης ἥς ἐμνημονεύσαμε προχειρῶς μέλη τινα νὰ ἀνεχθῇ μετὰ τὴν ἑβραϊκὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς μίαν μειονεκτικὴν κατάστασιν; ἐξ οὗ καὶ ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς χειραφετήσεως ἀγὼν τῶν Ἰσραηλιτῶν λήξας μετὰ τὴν Ἑνωσιν τῆς Ἑπτανήσου.

★ ★

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὀλίγων σημειωμάτων μὴ νομίσῃ τις ὅτι ἡ ἱστορία τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος Κερκύρας περιορίζεται εἰς τὸν ἀγῶνα περὶ χειραφετήσεως.

Οἱ Ἰσραηλῖται τῆς ὥραίας νήσου ἔλαβον μέρος εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν αὐτῆς. Ἄς περιορισθῶμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀπὸ τὸ 1385 εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἡ ὁποία μετέβη εἰς τὴν Βενετίαν ἵνα θέσῃ τὴν νήσον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαληνοτάτης, ἀπετέλει μέρος καὶ ὁ Δαβὶδ ντέ Σέμο, ἐξ οὗ δεικνύεται ὅτι ἀνέκαθεν οἱ Ἰσραηλῖται Κερκύρας εἶχον ἰσοπολιτείαν. Προσέφεραν δὲ ὑπέρρογκα ποσὰ ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς πόλεως, διὰ δεξαμενὰς, ὁχυρωματικὰ ἔργα καὶ τεῖχη τῆς πόλεως.

Ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔχω εἰς χεῖρας μου ἓν ἔγγραφο ἐπίσημον ὅπου γίνεται μνεία περὶ ἐκουσίας πολεμικῆς συνεισφορᾶς τῆς Κοινότητος ἐξακοσίων φλωριῶν χρυσῶν καὶ μίαν ἄλλην συνεισφορὰν τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ καὶ ἄλλας πλείστας ἀναρίθμητους ἀνερχόμενας εἰς ὑπέρογκα ποσά.

Τὸ 1716 ἡ Κοινότης Κερκύρας ἐπολέμησε ἀνδρείως ὑπερασπιζομένην τὴν νῆσον ἐναντίον τῆς τουρκικῆς ἐπιδρομῆς. «Ἐκτιθέμενοι, ὡς ὁμολογεῖ ἡ ἔκθεσις τοῦ στρατηγοῦ Βενετίας Σκολεμβούργου, ἔνοπλοι εἰς τὰς ἐξωτερικὰς θέσεις πρὸς κοινὴν ὑπεράσπισιν, μὴ φειδόμενοι τῆς ζωῆς, περιουσίας καὶ τῶν τέκνων».

Ὑπάρχει δὲ καὶ ἕτερον πιστοποιητικὸν ὑπὲρ τοῦ Μορδοχαίου τοῦ Ἀβραάμ ντὲ Μόρδο ἐπιλεγομένου Μαυρογέννους «ὅστις κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πολιορκίας ἐφάνη πάντοτε ἡμέραν καὶ νύκτα μεταξύ τῶν πρώτων τῆς Κοινότητος αὐτοῦ, ἐκθέτων ἑαυτὸν εἰς ὅλας τὰς συγκρούσεις, εἰς τὰς ἀγγαρίας εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πυροβόλων, βομβῶν καὶ ἄλλων. Ἐγένετο πάντοτε ὁρατός εἰς τὰς πλέον ἐξωτερικὰς θέσεις τῶν ὀχυρωμάτων φέρων τὰ ὅπλα τοῦ ἀψηφῶν πάντα κίνδυνον μὴ φειδόμενος οὐδὲ αὐτῆς τῆς ζωῆς του».

Ὁ Κερκυραῖος Στρατηγός, ἱστορικός τῆς πολιορκίας ἀναφέρει «ὅτι ὑπῆρξαν οἱ Ἑβραῖοι, οἵτινες συνεισέφεραν κατὰ τὸν πόλεμον ἐκείνον κατὰ τῶν Τούρκων τὰς μεγαλειτέρας τῶν ὑπηρεσιῶν».

Ὑπάρχει καὶ ἕτερον ἔγγραφο πιστοποιητικοῦ τοῦ Αὐγούστου Ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας ἐξαίρον τὴν ἀνδρείαν καὶ ὑπαπάντησιν τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ἰ. Ἀναδημοσίευσιν ἀπὸ τοῦ Ἑβραϊκοῦ Βῆμα τῆς Ἑλλάδος, 11 Ἰουνίου 1925, πού ἐξεδίδετο στὴ Θεσσαλονίκη.

— Ἄλλα στοιχεῖα περὶ τῶν Ἑβραίων τῆς Κέρκυρας ἔχουν δημοσιευθεῖ στο περιοδικό μας στὸ τεύχος 20, Ἰούνιος 1979].

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Οἱ προφητεῖες τοῦ Νοστράδαμου

Ὁ ἱατρός - μάγος Νοστράδαμος, τοῦ οὐοῦ οἱ προφητεῖες ἔμειναν ἱστορικές, ἔχει πεῖ ὅτι «Ὁ-ταν θὰ προστεθοῦν πέντε αἰῶνες στὸν χρόνον 1552, ἡ ἀνθρωπότητα θὰ γνωρίσει τὴ μεγάλη τῆς λάμψης». Πιστεύοντας σ' αὐτὴ ἀκριβῶς τὴν προφητεία λέγεται ὅτι ὁ Χίτλερ βάσισε τὸ Γ' Ράιχ του.

Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπὸ τὸ τί θὰ γίνῃ τὸ 2050, ὁ Νοστράδαμος πρόβλεψε τοὺς διωγμούς τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὸν Χίτλερ, τὸν ὁποῖο ὀνομάζει νέο Νέρωνα πού θὰ χτίσει τρεῖς φούρνους (Ἰουδαῖοι, Νταχάου, Μπερκενάου) κι ἀλίμονο σ' αὐτοὺς πού θὰ βρεθοῦν κοντὰ σέ τέτοια τραγωδία.

(Ἀπὸ τὸ περιοδικό «Ἱστορία», Μάιος 1982)

ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΪ

Τί εἶναι Ἑβραῖος;

Τί εἶναι ὁ Ἑβραῖος; Τὸ ἐρώτημα δέν εἶναι καθόλου παρᾶξενον, ὅπως ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται. Ἄς ἐξετάσουμε νὰ δοῦμε τί ἰδιότυπη ὑπαρξὴ εἶναι ὁ Ἑβραῖος πού ὅλοι οἱ ἡγεμόνες κι ὅλα τὰ ἔθνη ἀπὸ κοινοῦ καὶ μεμονωμένα ἐξύβρισαν καὶ ἐνόχλησαν, καταπίεσαν καὶ κατεδύωξαν, ποδοπάτησαν καὶ κατέσφαξαν, ἔκασαν καὶ ἀπαγχόνισαν — καὶ πού παρόλα αὐτὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει; Τί εἶναι ὁ Ἑβραῖος πού ποτέ δέν ἐπέτρεψε στὸν ἑαυτό του νὰ ξεστράτισε χάριν ὅλων τῶν γῆινων ἀγαθῶν πού οἱ διώκτες καὶ καταπιεστές του ἀκατάπαυστα τοῦ πρόσφεραν γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀλλαξοπιστία του, γιὰ νὰ ἀπαρνηθεῖ τὴν Ἰουδαϊκὴ θρησκεία του;

■ Ὁ Ἑβραῖος εἶναι ἡ ἱερὴ ἐκείνη ὑπαρξὴ πού κατέβασε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τὴν αἰώνια φλόγα καὶ φώτισε μ' αὐτὴ ὅλοκληρο τὸν κόσμον. Εἶναι ἡ πηγὴ τῆς θρησκείας, μέσα ἀπὸ τὴν ὁποία ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοὶ ἀντλήσαν τὰ πιστεύω καὶ τὶς θρησκείες τους.

■ Ὁ Ἑβραῖος εἶναι ὁ σκαπανεὺς τῆς ἐλευθερίας. Ἀκόμη καὶ κατὰ τοὺς παλαιότερους καιροὺς ὅταν ὁ λαὸς ἦταν διαιρημένος σὲ δύο ξεχωριστὰς τάξεις, δοῦλοι καὶ ἀφεντικά, ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν τόσο παλιὰ ἐποχὴ, ὁ νόμος τοῦ Μωϋσῆ ἀπαγόρευε τὴν κράτηση ἐνὸς ἀτόμου σὲ κατάστασιν δουλείας πᾶνω ἀπὸ ἕξι χρόνια.

■ Ὁ Ἑβραῖος εἶναι ὁ σκαπανεὺς τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ἀγνοία καταδικάζεται στὴν ἀρχαία Παλαιστίνη πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅσο στὴ σημερινὴ πολιτισμένη Εὐρώπη. Ἐπιπλέον, ἐκείνες τὶς βάρβαρες μέρες πού οὔτε ἡ ζωὴ οὔτε ὁ θάνατος οἰουδήποτε εἶχε τὴν παραμικρότερη ἀξία, ὁ Ραββὶ Ἀκιβά δέν δίστασε νὰ ἐκφρασθεῖ ἀνοικτὰ κατὰ τῆς θανατικῆς ποινῆς, μία ἀποψη πού σήμερα ἀναγνωρίζεται σάν ἀκρὼς πολιτισμένη.

■ Ὁ Ἑβραῖος εἶναι τὸ σύμβολο τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀνεκτικότητος. «Νὰ ἀγαπᾷς τὸν ξένο καὶ τὸν πάροικο», προστάζει ὁ Μωϋσῆς, «διότι ὑπῆρξε ξένος στὴ γῆ τῆς Αἰγύπτου». Τοῦτο εἰπώθηκε κατὰ τοὺς παλιούς ἐκείνων χρόνους, ὅταν ἡ πρωταρχικὴ φιλοδοξία φυλῶν καὶ ἐθνῶν συνίστατο στὴ συντριβὴ καὶ καθυποδούλωση τοῦ ἄλλου. Ὅσον ἀφορᾷ τῇ θρησκευτικῇ ἀνεκτικότητι, ἡ Ἰουδαϊκὴ πίστις ὅχι μόνο βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὸ ἀποστολικὸ πνεῦμα τῆς προσελκύσεως τῶν ἀτόμων ἄλλων δοξασιῶν, ἀλλὰ, τουναντίον, τὸ Ταλμούδ προστάζει τοὺς ραββίνους νὰ πληροφορήσων καὶ νὰ ἐξηγήσων πρὸς τὸν οἰονόηποτε, πού ἐκούσια θέλει νὰ ἀσπασθεῖ τὴν Ἰουδαϊκὴ θρησκεία, ὅλες τὶς δυσκολίες πού συνεπάγεται αὐτὴ ἡ ἀποδοχή, καὶ νὰ παρατηρήσων πρὸς τοὺς μελλοντικούς προσήλυτους ὅτι οἱ δίκαιοι ὅλων τῶν ἐθνῶν ἔχουν μερίδιον στὴν αἰωνιότητα. Γιὰ ἓνα τόσο ὑψηλὸ ἰδανικὸ θρησκευτικῆς ἀνεκτικότητος οὔτε οἱ ἠθικολόγοι τῶν ἡμερῶν μας δέν μποροῦν νὰ καυχηθοῦν.

■ Ὁ Ἑβραῖος εἶναι τὸ σύμβολο τῆς αἰωνιότητος. Αὐτὸς πού οὔτε οἱ σφαγές οὔτε τὰ βασανιστήρια χιλιῶνων χρόνων δέν μπόρεσαν νὰ ἐξαφανίσουν· αὐτὸς πού οὔτε ἡ φωτιά, οὔτε ἡ σπάθα, οὔτε ἡ ἱερὰ Ἐξέτασις κατόρθωσαν νὰ ἐξαλείψουν ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς· αὐτὸς πού ὑπῆρξε ὁ πρῶτος μεταδότης τῶν θεϊκῶν χρησμῶν· αὐτὸ τὸ ἔθνος πού ἐπὶ τόσο μακρὸ χρονικὸ διάστημα ὑπῆρξε ὁ φύλακας τοῦ προφητισμοῦ καὶ τὸ ὁποῖο τὸν μετέδωσε στὸν ὑπόλοιπο κόσμον — ἓνα τέτοιο ἔθνος δέν μπορεῖ νὰ καταστραφεῖ.

■ Ὁ Ἑβραῖος εἶναι αἰώνιος, ὅπως καὶ ἡ ἴδια ἡ αἰωνιότητα.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

(Μία έντιμη, αντικειμενική,
τεκμηριωμένη και θαρραλέα
θέσις γραμμένη μέ γνώσι
της διεθνούς
πραγματικότητας)

Μπορεί κανείς να είναι έτσι ή μπορεί να είναι και άλλως. Αλλά δεν μπορεί να μην είναι κανείς. Κάποιος μπορεί να βρίσκεται στη μία ή στην άλλη πλευρά του φράκτι. Σ' αυτή την περίπτωση θα μπορούσε κανείς να χάσει την ισορροπία του και ανάλογα με την σύμπτωση να πέσει στη μία ή στην άλλη πλευρά του φράκτι. Καί σέ κάθε περίπτωση αυτό θα του προξενούσε πόνους. (Αυτοί που κάθονται επάνω στον φράκτι δεν υπολογίζονται αφού δεν υπάρχουν).

Εγώ διάλεξα τη μία πλευρά του φράκτι, οριστικά και στην πιο κατάλληλη στιγμή:

Στήν διαφωνία για τό δικαίωμα της υπάρξεως του Ισραηλινού Κράτους, εγώ βρίσκομαι στην πλευρά του Ισραηλινού Κράτους, τό οποίο δημιουργήθηκε από τόν Εβραϊκό Λαό, από την πλευρά του φράκτι δηλαδή που βρίσκεται τό Ισραηλινό Έθνος.

Εγώ βρίσκομαι εκεί, έπειδή ή καλή συνείδησις ενός μή Έβραίου Αυστριακού Σιωνιστή του επιτρέπει όπωσδήποτε να άντικρύσει την κακή συνείδησι των Έβραίων Αυστριακών Αντισιωνιστών. Επί πλέον βρίσκομαι στην πλευρά του Ισραήλ, έπειδή αγαπώ αυτήν την χώρα και τούς ανθρώπους της και έπειδή εγώ σάν σοσιαλιστής, στίς επιθυμίες και τούς πόθους αυτού του Έθνους ξαναβρίσκω τά όνειρα της νιότης μου.

Τελικά είμαι υπέρ του Κράτους του Ισραήλ και υπέρ του Ισραηλινού Έθνους, έπειδή σέβομαι την Ιστορία — και έδω αρχίζει ή δική μου αντίδρασις έναντίον των πολιτικών μεσιτών και έμπόρων, έναντίον των Τελώνων και Φαρισαίων της έποχής μας. Έν πάσει περιπτώσει: Δέν είμαι έχθρός των Αραβικών Λαών και ούτε είμαι έχθρός των Παλαιστινίων, έπειδή είμαι φίλος των Ισραηλιτών αυτή ή τερατώδης κατηγορία μέ θίγει.

Ό,τι και άν γίνη από έδώ και στό έξής, εγώ δέν θα αλλάξω πιά την γνώμη μου — είτε ό Μπέγκιν, είτε ό Σαρών, ό καθένας χωριστά ή και οι δύο μαζί έκπροσωπούν κάποιες άρχές. Αλλά μόνον αυτοί οι δύο δέν είναι τό Ισραήλ. Εκείνο που θα πρέπει να πη κανείς είναι ότι δέν ταιριάζει στους Αυστριακούς να προβαίνουν σέ κριτική για αυτό τό θέμα, μία και για τούς Αυστριακούς υπάρχουν χειρότερα

παράδειγματα. [Σημείωσις ΧΡΟΝΙΚΩΝ: Αναφέρεται προφανώς στον Χίτλερ ό όποιος ήταν Αυστριακός].

Η Ισραηλινή στρατιωτική έπιχείρησις «Ειρήνη για τη Γαλιλαία», που θα μπορούσε να θεωρηθί χωρίς διαταγμούς σάν πόλεμος, επιτρέπει διάφορες σκέψεις: από την φανατική άρνησι ως την φανατική ύποστήριξι. Έδω λοιπόν εξαρτάται από τό σέ ποιά πλευρά του φράκτι βρίσκεται κανείς και από που βλέπει τά πράγματα. Καθένας ήξερε ότι οι Ισραηλινοί θεωρούσαν εξαντλημένες τίς δυνατότητές τους ως προς τό να τακτοποιήσουν τίς έχθρότητές τους μέ την Ρ.Λ.Ο. Κανένας δέν μπορούσε να ύποστηρίξη ότι δέν είχε άκούσει τίς προειδοποιήσεις του Ισραήλ. Καθένας ξέρει ότι οι Ισραηλινές προειδοποιήσεις πρέπει να λαμβάνονται τόσο σοβαρά ύπ' όψι όσο και λέγονται. Παρ' όλα αυτά έγινε πόλεμος στον Λίβανο, ένας πόλεμος ό όποιος έπρεπε να είχε προβλεφθί.

Εγώ βλέπω την στρατιωτική έπιχείρησι του Ισραήλ σάν μία άναπόφευκτη όξυνσι μιås ύπαρχούσης καταστάσεως.

Η από τό 1948 ύπάρχουσα, συνεχιζόμενη και ρητώς έπιθυμητή από τά Αραβικά Κράτη κατάστασις πολέμου μέ τό Ισραήλ, έχει σάν βάσι την άρνησι του δικαίωματος ύπάρξεως του Ισραηλινού Κράτους και σάν συνέπεια την καταστροφή του. Η καταστροφή του Ισραήλ είναι ή μοναδική δυνατή και ή μοναδική ύπάρχουσα Αραβική όμοφωνία. Ακόμα όμως και ή πραγματοποιήσις αυτής της όμοφωνίας θα αφαιρούσε από τά Αραβικά Κράτη την μοναδική τους κοινή έπιθυμία. Μόνον ή Αίγυπτος έχει έλευθερωθί από αυτόν τον θάνασιμο γάντζο του μίσους σάν μέσου της πολιτικής.

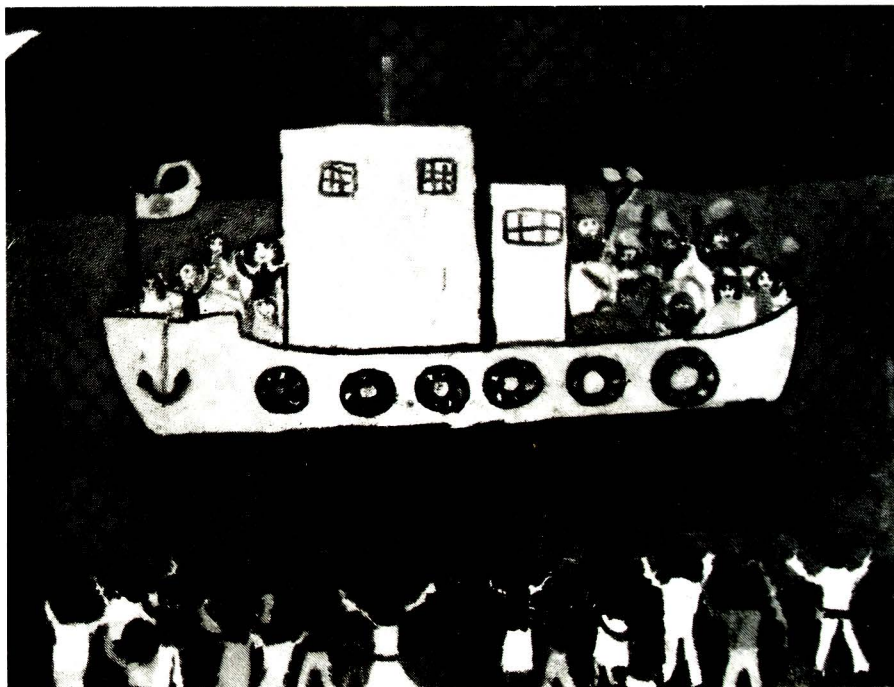
Η Ρ.Λ.Ο. έχει διατηρήσει μέχρι σήμερα τόν στόχο του πολέμου της, να καταστρέψει δηλαδή τό κράτος του Ισραήλ που ύπάρχει από τό 1948 και που άναγνωρισθηκε από τό Ηνωμένα Έθνη — συμπεριλαμβανομένης και της Σοβιετικής Ένώσεως — και να σχηματίσει επάνω στα συντρίμια του ένα Παλαιστινιακό Κράτος, σάν βέλος του όλοκληρωτισμού της Αραβικής επαναστάσεως. Λοιπόν, δέν μπορεί κανείς να καυχέται άτιμώρητος για τόν πόλεμο, να καλί για πόλεμο και να έτοιμάζεται για τόν πόλεμο και μετά να παραπονιέται ότι τελικά αυτός ό πολυπόθητος πόλεμος έγινε και τελείωσε μέ μία καταστροφική ήττα. Όποιος ζή για τό σπαθί, πεθαίνει από τό σπαθί. Δέν είναι δυνατόν να κάνης «λίγο» πόλεμο, όπως επίσης είναι γνωστό ότι δέν μπορεί κανείς να είναι «μόνο λίγο» σέ ενδιαφέρουσα. Η πιο μεγάλη, ή μεγίστη κατηγορία που ύπάρχει κατά της Ρ.Λ.Ο. είναι ότι ναι μέν θέλει τόν πόλεμο, είναι άνίκανη όμως για πόλεμο. Στόν πρόσφατό πόλεμο του Λιβάνου σώθηκε από την όλοκληρωτική καταστροφή μέ ένδεκα παύσεις πυρών που έπεβλήθησαν απ' έξω. Όχι από τούς Σοβιετικούς «φίλους» αλλά από τούς Αμερικανούς «σατανάδες» — για να τό πούμε και αυτό μία φορά άνοικτά. Τό γεγονός ότι τά διαστρεβλωτικά μέσα ένομεύσεως της Δύσεως μετέτρεψαν αυτήν την ήττα της Ρ.Λ.Ο. στην μεγαλύτερη Αραβική έπιτυχία έναντίον του Ισραήλ συμπεριλαμβάνεται στα πιο θλιβερά κεφάλαια της έποχής μας.

Ο πόλεμος σάν τό τελευταίο πολιτικό μέσο έχει συνέπειες. Όποιος προετοιμάζει, προκαλεί ή αρχίζει έναν πόλεμο πρέπει να ύπολογίζει επίσης και την δική του πιθανή ήττα. Έδω και 6.000 χρόνια ό χαμένος πληρώνει την ήττα του μέ ανθρώπινες, οικονομικές και έδαφικές θυσιές. Ζούμε την τραγική κωμωδία ενός κυνικού όπορτουνιστικού

**Η ΑΝΑΓΚΗ
ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**

Σχέδιο της Shirli Wolzick (13 ετών, από την Kiron). Παρουσιάζει τους αγρότες που δουλεύουν με το όπλο στους ώμους και οι αγροί που φρουρούνται δίνουν μια ιδέα της ανάγκης για ασφάλεια που διακατέχει το Ισραήλ από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσής του μέχρι σήμερα.

**ΠΑΡΑΝΟΜΗ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΙΣ**

Σχέδιο της Michal Sitap - Ton (13 ετών, από την Holon). Παρουσιάζει την περίοδο προ της ίδρύσεως του Κράτους, όταν οι μετανάστες έμπαιναν λαθραία στη χώρα διαφεύγοντας από τα «μπλόκο» του βρετανικού ναυτικού.

κόσμου, πού κρύβοντας τις δικές του πράξεις, ζητάει ειδικά τώρα και ειδικά κάτω από αυτές τις συνθήκες από το 'Ισραηλινό "Έθνος να παραιτηθεί από την αξιοποίησή αυτής της ιστορικής έμπειρίας.

Ειδικά η Εύρωπη, μέ το στραπατσarisμένο πιά δικαίωμα αυτοδιαθέσεως, έχει δώσει στο χρονικό διάστημα των 2.000 χρόνων ως και τις σημερινές ημέρες λαμπρά παραδείγματα για την γενική εκπλήρωση της αγάπης της για την ειρήνη και την προθυμία της για συμφιλίωση. Τι κάνει λοιπόν αυτή η Εύρωπη; Άγκομαχεί, εξοργίζεται, φαφλατίζει και προσποιείται, μοιρολογεί και ικετεύει, και δέν είναι ποτέ, και ποτέ και ποτέ και ούδέποτε πρόθυμη να υποστή εκείνη αυτό πού ζητάει από άλλους μέ επικυριαρχικό ύφος! Για μία τέτοια στάση δέν υπάρχει ούτε ήθική υπόσταση, ούτε ήθική νομιμότητα των Εύρωπαίων για να μάχονται κατά του 'Ισραήλ!

Ο πόλεμος — ό κάθε πόλεμος — έχει τις δικές του έμφυτες διατάξεις πού σχεδόν ποτέ δέν συμβαδίζουν μέ εκείνες πού έχουν βασικά προσχεδιασθεί από τά ανάλογα Γενικά Έπιτελεία. Αυτό ισχύει τόσο για την ήττα όσο και για την νίκη.

Ο μεγάλος στρατηγός Clausewita έχει σημειώσει στο περίφημο βιβλίο του «Γιά τόν πόλεμο» τά ακόλουθα: «Ο πόλεμος λοιπόν είναι μία πράξις βίας για να εξαναγκάσουμε τόν αντίπαλό μας στό να εκπληρώσει τις επιθυμίες μας».

Βία, δηλαδή ή φυσική βία (έπειδή δέν υπάρχει και ήθική, εκτός της έννοιας του Κράτους και του Νόμου) είναι λοιπόν τό μέσον: Η υποβολή της θελήσεώς μας στόν έχθρό είναι ό σκοπός.

Γιά να φθάσουμε σέ αυτό τό σκοπό μέ σιγουριά πρέπει να άφοπλίσουμε τόν έχθρό και αυτό είναι έννοιολογικά ό ουσιώδης στόχος των πολεμικών πράξεων.

Όταν τά πρώτα 'Ισραηλινά άρματα μάχης πέρασαν τά Λιβανέζικα σύνορα υπήρξε χωρίς άμφιβολία μία τρομερή ένθική όμοφωνία στό Κράτος του 'Ισραήλ. Μοϋ φαίνεται ότι σέ αυτή την περίπτωση αυτή ή όμοφωνία είναι ή νόμιμη και όριστική προστακτική. Ο άνώτατος άρχων — τό 'Ισραηλινό Έθνος — έτσι τό ήθελε και φέρνει για αυτή του την άπόφαση την εύθύνη.

Μετά την πρώτη σχεδιασμένη είσβολή των 45 χιλιομέτρων δέν είχε διασπασθεί ούτε τό πολιτικό ούτε τό στρατιωτικό status quo στόν Λίβανο: Μία όπισθοχώρησις του 'Ισραηλινού στρατού θά ήταν καταστροφική αλλά και μία παραμονή στίς θέσεις του θά ήταν παράλογη. Τά άρματα μάχης έπρεπε να συνεχίσουν την πορεία τους, ή Έθνική όμοφωνία άρχισε να διασπάται, αλλά ή εύθύνη του Άνωτάτου Άρχοντος συνεχίζεται.

Όμως στά σύνορα της Βηρυττού ή συνειδήσις του Έβραϊκού Λαού έγκατέλειπε τά άρματα μάχης του 'Ισραηλινού Έθνους. Ο Έβραϊκός Λαός είναι ένας παμπάλαιος λαός αλλά τό 'Ισραηλινό Έθνος είναι ένα έθνος πάρα πολύ νέο. Έδώ για πρώτη, και σίγουρα όχι για τελευταία φορά, φάνηκε κάτι ξεκάθαρο: Ο Έβραϊκός Λαός στην διασπορά και τό 'Ισραηλινό Έθνος αρχίζουν να ζοϋν χωριστές ζωές. Η δράσις τους στην κάθε περίπτωση εξαρτάται από πολύ διαφορετικές οικονομικές, πολιτικές και ιδεολογικές θέσεις. Οι διαφορές πού προκύπτουν άπ' αυτό τό γεγονός είναι φανερές και θά όξύνωνται ανάλογα μέ την ανάγκη του 'Ισραηλινού Έθνους να υπερασπίζεται τό κρατικό δικαίωμα υπάρξεως. Όποιος είναι 'Ισραηλινός ζει και δρσ μέ 'Ισραηλινή συνείδησι και όχι όπωσδήποτε μέ την Έβραϊκή.

Αλλά άς ξαναγυρίσουμε στόν 'Ισραηλινό στρατό πού βρίσκεται στά σύνορα της Βηρυττού. Σ' αυτόν τόν στρατό μία ισχυροτάτη πολιτική δύναμη έχει άρνηθεί την στρω-

τική νίκη και ως έκ τούτου την εκπλήρωσι της πολιτικής επιθυμίας του 'Ισραήλ. Για πέμπτη φορά ή νίκη είχε άρπαχθεί μέσα από τά χέρια τους και για πέμπτη φορά οι Μεγάλοι αυτού του κόσμου είχαν θέσει τά δικά τους συμφέροντα για την εξουσία μέ άπειλές και έκβιασμούς πάνω από τά δικαιώματα έπιβίσεως του 'Ισραηλινού Έθνους. Ένώ κάποτε ό Ρωμαϊκός Λαός δίκαιζε στίς Άρένες μέ τόν αντίχειρα, σήμερα ένας πίο φιλόανθρωπος κόσμος άποφασίζει μέ την Lex Israel: 'Ο νικητής είναι ό χαμένος και ό χαμένος είναι ό νικητής!

Έάν έστω και για μία φορά οι 'Ισραηλινοί μπορούσαν να άποφασίσουν να χάσουν μέ καλή συμπεριφορά και άξιοπρέπεια ένα πόλεμο πού τούς έπιβλήθηκε, τότε όλα θά ήταν έντάξει: Δέν θά υπήρχε τό κράτος του 'Ισραήλ, οι έπιζώντες 'Ισραηλινοί — καθότι μη Παλαιστίνιοι — θά έξειδιώκοντο, τό Βατικανό θά έκανε προσευχές για τις ψυχές των τόσο άδικοχαμένων Έβραίων άδελφών, τά Βρετανικά συνδικάτα θά έκαναν μία είκοσιτετράωρη άπεργία διαμαρτυρίας, οι 'Ολλανδοί θά προσλαμβάνανε τούλάχιστον έκατό όρφανά και από τούς δύο γονείς, οι Γερμανοί θά κτίζανε ένα οίκο μετανοίας και οι Αύστριακοί θά προτείνανε διά μέσου της «ARABER - ZEITUNG» ('Αραβική Έφημερίδα) έν συντομία «AZ» να μετονομαστοϋν όλοι οι όδοί «THEODOR HERZL» της άπελευθερωμένης Παλαιστίνης σέ όδους «ABU - KREISKY». Δέν θά υπήρχε σχεδόν καμμία διαφορά έφ' όσον και στίς δύο περιπτώσεις πρόκειται γι' Αύστριακούς!

Έφ' όσον δέν συμβή αυτή ή τυχερή περίπτωση, όλα θά συνεχίσουν στην συνηθισμένη τους πρακτική: Ο νικητής θά πρέπει να ντρέπεται για την δύναμι και την θέλησή του να μπορέσει να ζήσει μέ έλευθερία και ασφάλεια. Ο ήττημένος έπιτρέπεται να υποβάλει όρους και απαιτήσεις, να άπειλή σέ περίπτωση άρνήσεως μέ τρομοκρατικές ένέργειες και καινούργιο πόλεμο, και σέ καμμία περίπτωση δέν έχει την υποχρέωση να παραδεχθεί αντί της τρομοκρατίας την λογική του συμβιβασμού.

Θά έμενε άνοικτό και άλλο ένα θέμα άπογραφής: Η σφαγή μέσα στα στρατόπεδα των Παλαιστινίων στη Βηρυττό. Πρόκειται για μία σιχαμένη πράξι και ότι και άν άποφασίζουν οι ένθνικές και πολυεθνικές έπιτροπές άνακρίσεως γεγονός παραμένει ότι ό 'Ισραηλινός στρατός είχε παραμελήσει τις υποχρεώσεις του σαν δύναμι τάξεως και έπιβλέψεως. Η έλάχιστη κατηγορία γι' αυτό θά ήταν εκείνη της άπειρίοριστης πολιτικής βλακειάς. Δέν μένει κανείς άτιμώρητος όταν άφήνει την πολιτική στους στρατηγούς!

Τό 'Ισραηλινό Έθνος έχει χάσει την άθωότητά του. Αυτό συνέβη σέ όλα τά Έθνη κατά την πορεία της ιστορίας τους, όπως ακριβώς συμβαίνει και σέ κάθε άνθρωπο χωριστά κατά την πορεία της δικής του ζωής. Τό 'Ισραήλ είναι ένα κράτος όπως όλα τά άλλα και τό 'Ισραηλινό Έθνος είναι ένα Έθνος όπως όλα τ' άλλα. Τό κληρονομικό προνόμιο είναι ένα παραμύθι! Η άξίωσι (να είναι διαφορετικό από τά άλλα) θά εκπληρωθεί στόν άλλο κόσμος. Η φρίκη του Όλοκαυτώματος και ό ρομαντισμός των πρωτοπόρων άξίζουν τόν ένθνικό σεβασμό και έκτίμηση, αλλά δέν είναι δελτία παραλαβής για τό έμπόριο της διεθνούς πολιτικής.

Ἡ Ἰσραηλινὴ Δημοκρατία ἔχει ξαναποδείξει καὶ στὸ ἄμεσο παρελθὸν τὴν ἀκαταμάχητὴ δύναμιν της. Τὸ Ἰσραηλινὸ ἔθνος δὲν θὰ πρέπει στοὺς ἐπόμενους μῆνες νὰ ἐρευνήσῃ τὴν συνείδησίν του ὑπεράνω ἐνὸς λογικοῦ ὁρίου, ἀλλὰ νὰ χαρῇ μίαν εἰρήνην καὶ μία καινούργια ἐλευθερία δράσεως γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχει πολεμήσει τίμια καὶ ἔχει πληρώσει ἀρκετὰ ἀκριβὰ.

Δέν περνáει ἑβδομάδα πού κάποιος αὐτοκαλούμενος «εἰδικὸς» στὰ θέματα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς νὰ μὴν δώσῃ στὸν Ἰσραηλινὸ Λαὸ ἢ στὴν νόμιμη κυβέρνησίν του ἀνεπιθύμητες συμβουλές ἢ θρασυτάτες ἐντολές στὸ θέμα, δηλ. κάτω ἀπὸ ποίες συνθῆκες τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ θὰ ἔπρεπε νὰ ζήσει.

Ἐδῶ φτιάχνονται — στὸ ἄψε σβῆσε — συνταγές γιὰ Ἰσραηλινές ὁπισθοχωρήσεις, γιὰ δρους εἰρήνης ἐκπληρωτέους ἀπὸ τὸ Ἰσραὴλ χωρὶς ἀντάλλαγμα, γιὰ ἓνα Παλαιστινιακὸ κράτος καὶ γιὰ πολλὰ ἄλλα ἀσχημα πρᾶγματα. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς συμβούλους συμπεριφέρονται σὰν νὰ πρόκειται νὰ δοθῇ ἓνα βραβεῖο Νόμπελ γιὰ πολιτικὴ βλακεία. Καὶ ὅλα αὐτὰ χωρὶς κáν νὰ ρωτήσουν τοὺς Ἰσραηλινούς κατὰ πόσον αὐτοὶ συμφωνοῦν μὲ αὐτὰ.

Διότι κατὰ τὴν βούλησιν αὐτῶν τῶν ἐπικινδύνων μπουρλοτιερῶν τῆς εἰρήνης «ναὶ μὲν ὑπάρχει ἓνα Παλαιστινιακὸ δικαίωμα αὐτοδιοικήσεως, ἀλλὰ κάτω ἀπὸ καμμία συνθήκην δὲν ὑπάρχει τὸ δικαίωμα αὐτοδιοικήσεως τοῦ μοναδικοῦ Δημοκρατικοῦ ἔθνους τῆς Μέσης Ἀνατολῆς πού ὀνομάζεται Ἰσραὴλ. Αὐτὸ μᾶς ἔλειπε, οἱ Ἑβραῖοι μετὰ ἀπὸ 2.000 χρόνια νὰ ἀρχίσουν ξαφνικά νὰ ἔχουν ἀπαιτήσεις!...

Ἦσως σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο θὰ πρέπει νὰ κάνουμε μία παρένθεση γιὰ τὸ πολυαναφερόμενο θέμα τοῦ «δικαιώματος αὐτοδιοικήσεως» τῶν Παλαιστινίων.

Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι πού τόσο πολὺ μιλάνε γι' αὐτὸ εἶναι ὁπωσδήποτε εἰδικοί ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ δικαιώματος αὐτοδιοικήσεως. Naί, τὸ δικαίωμα αὐτοδιοικήσεως εἶναι ἓνα οὐσιώδες μέρος τῆς πολιτικῆς κουλτούρας τῆς Εὐρώπης.

Πληροφορίες γι' αὐτὴ δίνουν οἱ Ἰρλανδοὶ στὸ Ἠνωμένον Βασίλειο τῆς Μεγάλης Βρετανίας, οἱ Βάσκοι στὴν Ἰσπανία, οἱ Γαλλόφωνοι στὸ Βέλγιο, οἱ Νοτιοτιρολέζοι στὴν Ἰταλία, οἱ Μακεδόνες στὴν Γιουγκοσλαβία, οἱ Λάπωνες στὴν Σκανδιναβία, οἱ Ἑσκιμῶι στὴν Γροιλανδία, οἱ Ἰνδιάνοι στὴς ΗΠΑ, οἱ Γάλλοι στὸν Καναδὰ καὶ οὕτω καθεξῆς...

Γιὰ μὴν ἐκνευρίσουμε τὴν εἰρηνικὴ δύναμιν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως δὲν θὰ μιλήσουμε ἐπίσης γιὰ τὸ δυσάρεστο γεγονός ὅτι ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια Ἀνατολικοὶ Εὐρωπαῖοι στερήθηκαν τοῦ δικαιώματος αὐτοδιοικήσεως ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὲς ἀναγκαστικούς ἡγεμόνες τους.

Διότι ἤδη ἔχουμε συνηθίσει στὸν ἐλεύθερο κόσμον τὴν ἀδικία, τὴν ἔχουμε παραδεχθῇ καὶ τὴν χρησιμοποιοῦμε καὶ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι εἰδικὰ ὅταν στρέφεται ἐναντίον τοῦ Ἑβραϊκοῦ κράτους τοῦ Ἰσραὴλ.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἔχουμε ξανά ρυθμίσει τὴν στάθμην τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ: Εἶναι κακὸ νὰ ἐξάγης σωλῆνες στὴν Ρωσία καὶ εἶναι καλὸ νὰ εἰσαγάγης σιτάρη στὴν Ρωσία. Εἶναι κακὸ νὰ πολεμᾷς τὸν ἐπιτιθέμενον στὸν Λίβανο καὶ εἶναι καλὸ νὰ καταδικάζης στὴ Γενικὴ Συνέλευσιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τὸν Ἰρανο - Ἰρακινὸ πόλεμον καὶ εἶναι καλὸ νὰ καταδικάζης στὴ Γενικὴ Συνέλευσιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν — ἢ στὴν Διεθνῇ Ὁμοσπονδίᾳ Συλλεκτῶν Γραμματοσήμων — τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ. Εἶναι κακὸ νὰ ἐξάγης ὅπλα γιὰ τὸ Ἰσραὴλ καὶ εἶναι καλὸ νὰ προμηθεύης πολεμοφόδια στοὺς γειτόνες τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁ κόσμος ἐξεγείρεται γιὰ τὸ Ἀραβικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων πού

λέγεται ὅτι δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰσραὴλ. Αὐτὸς ὁ κόσμος πάσχει ἀπὸ ἀμνησία. Ἔχουμε ξεχάσει τὰ πάντα;

Τὸ λεξικὸ «DER NEUE BROCKHAUS» (Ἑκδόση 5, τοῦ 1974) ἐξηγεῖ τὴν λέξι:

Πρόσφυγες. Στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατίᾳ τῆς Γερμανίας παρέμειναν ἀπὸ 9 ἑκατομμύρια («Displaced Persons») μετὰ ἀπὸ τὸν ἐπαναπατρισμὸ μὲ τὴ βοήθειαν τῆς UNRRA, καὶ μετὰ τὴ μετανάστευσιν, μὲ τὴ βοήθειαν τῆς I.R.O. (Internasional Refugee Organisation), περίπου 100.000 πρόσωπα: αὐτοὶ διὰ τοῦ Νόμου, γιὰ τὴν νομικὴ θέσιν τῶν ἀλλοδαπῶν χωρὶς πατρίδα, τῆς 25ης Ἀπριλίου 1951, ἐξισώθησαν μὲ τοὺς Γερμανούς, ἀλλὰ ὅμως δὲν πῆραν τὴν Γερμανικὴ ὑπηκοότητα καὶ γι' αὐτὸ ἐξαιροῦνται τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου καὶ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως. Ἡ ἀστυνομικὴ διάταξι γιὰ τοὺς ἀλλοδαπούς τοῦ Νόμου περὶ ἀλλοδαπῶν... τοὺς ἀφορᾷ μόνον σὲ περιορισμένη κλίμακα: Δέν χρειάζονται ἄδεια παραμονῆς· ἡ ἀποχώρησίς τους ἀπὸ τὸν Ὁμοσπονδιακὸν χώρον ἐπιτρέπεται μόνον γιὰ σημαντικούς λόγους ἀσφαλείας καὶ τάξεως...

Ὁ ἀριθμὸς τῶν προσφύγων μετὰ τὸ 1945 ὑπολογίζεται γύρω στὰ 40 μὲ 50 ἑκατομμύρια. Στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία ἔφθασαν τὸ 1945/46: 12,5 ἑκατομμύρια Γερμανοὶ σάν πρόσφυγες καὶ διωχθέντες (Σύμβασιν τοῦ Potsdam) ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανίαν καὶ ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῶν Σουδητῶν ἢ σάν Γερμανοὶ τοῦ Γένους στὴν Δύση, (ἀλλὰ 2 ἑκατομμύρια ὅτομα κατεστράφησαν ἀπὸ τὴν φυγὴν καὶ τὸν διωγμὸ). Ἐνα μέρος ἀπὸ αὐτοὺς ἐγκαταστάθηκε στὴ Λαϊκὴ Δημοκρατίαν τῆς Γερμανίας ἀλλὰ ἔφυγαν ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Δημοκρατίαν τῆς Γερμανίας· μόνον 1,5 ἑκατομμύριο παρέμεινε στὴν Λαϊκὴ Δημοκρατίαν τῆς Γερμανίας. Ὡσπου νὰ χτισθῇ τὸ Τεῖχος τοῦ Βερολίνου ἀλλὰ 3 ἑκατομμύρια κάτοικοι τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας ἔφυγαν γιὰ τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Δημοκρατίαν τῆς Γερμανίας («ἀναγκαστικὴ ἀποδοχή») ἀπ' αὐτοὺς μόνον τὸ 1/3... ἀναγνωρίσθηκαν ὡς πολιτικοὶ πρόσφυγες.

Κινήσεις φυγῆς ὁλοκλήρων ὁμάδων λαῶν ὑπῆρξαν ἀνεκαθεν σάν συνέπεια πολεμικῶν φιλονικιῶν, γιὰ λόγους αὐτοσυντηρήσεως. Στὴν Εὐρώπῃ εἰδικὰ δημιουργήθηκαν ἀπὸ τοὺς δύο παγκοσμίους πολέμους (Βαλκανικοὶ πόλεμοι 1912/13: 900.000 πρόσφυγες, μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου 1918: 10.000.000 πρόσφυγες). Μετὰ τὴν Σοβιετικὴν κατάληψιν τῆς Ἀνατολικῆς Καρελίας (1944 - 45) περίπου 400.000 Καρελιανοὶ ἐτράπησαν σὲ φυγὴ πρὸς τὴν Φιλανδία. Ὁ χωρισμὸς τῆς Ἰνδίας (1947) εἶχε σάν συνέπεια ἓνα ἀμοιβαῖον ρεῦμα προσφύγων συνολικοῦ ὅφους πᾶν ἀπὸ 12.000.000 ἀνθρώπους. Οἱ πρόσφυγες ἀπὸ τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας καὶ ἀπὸ τὴ Βόρειαν Κορέαν ὑπολογίζονται σὲ πᾶν ἀπὸ 25.000.000.... Μετὰ ἀπὸ ἓνα στρατιωτικὸν πραξικόπημα (1966) στὴν Νιγηρίαν, ὅταν ἀρχισε ἡ ἐξολόθρευσις τῶν Ἱμῶν τῆς Βόρειας Νιγηρίας, περίπου 1.000.000 ἄνθρωποι ἐτράπησαν σὲ φυγὴ πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν περιοχὴν τῆς Μπιάφρα. Στὴ διάρκεια τῶν πολεμικῶν διαφωνιῶν στὸ Πακιστάν (τὸ 1971) περίπου 9.000.000 Ἀνατολικοὶ Πακιστανοὶ ἐτράπησαν σὲ φυγὴ πρὸς τὴν Ἰνδία».

Αὐτονόητον εἶναι ὅτι ὅλα τὰ κράτη τὰ ὁποῖα ἔφταιξαν γιὰ τοὺς προαναφερόμενους πρόσφυγες ἔχουν κατηγορησθῇ τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραὴλ γιὰ τὴν φυγὴν τῶν 600.000 Ἀράβων ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην καὶ τὸ ἔχουν καταδικάσει γιὰ παράβασιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τοῦ δικαιώματος αὐτοδιοικήσεως.

Ἔχουμε πράγματι ξεχάσει ὅτι ἑκατοντάδες χιλιάδες Ἑβραῖοι τῆς Εὐρώπης μετὰ τὸ 1945 φυτοζώησαν ἐπὶ σειρὰ πολλῶν ἐτῶν πίσω ἀπὸ συρματοπλέγμα σάν («Displa-

Τό 'Ανώτ. Δικαστήριο του 'Ισραήλ κατοχύρωσε τὰ ιδιοκτησιακά δικαιώματα του Πατριαρχείου 'Ιεροσολύμων

**'Ανακοίνωσις τῆς 'Εξαρχίας τοῦ Παναγίου
Τάφου, στήν Ἀθήνα**

Τὰ ἰδιοκτησιακά δικαιώματα τοῦ 'Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου 'Ιεροσολύμων στοὺς Ἁγίους Τόπους ἀναγνωρίστηκαν καὶ κατοχυρώθηκαν καὶ ἀπὸ τὸ ἀνώτατο δικαστήριο τοῦ 'Ισραήλ, τὸ ὁποῖο ἀπέρριψε ὀρισμένες διεκδικήσεις νομικῶν καὶ φυσικῶν προσώπων σέ ἀκίνητά του, ὅπως πληροφορεῖ ἡ 'Εξαρχία τοῦ Παναγίου Τάφου στήν Ἀθήνα μέ ἀνακοίνωσή της.

Στὴν ἀνακοίνωση διευκρινίζεται ὅτι τὸ 'Ισραηλινὸ ἀνώτατο δικαστήριο τονίζει στὴν ἀπόφασή του ὅτι τὸ προαναφερόμενο Πατριαρχεῖο εἶναι ὁ ἀρχαιότερος θρησκευτικὸς ὀργανισμὸς στὸ 'Ισραήλ καὶ ὅτι τὰ ἰδιοκτησιακά του δι-

ced Persons») μόνον καὶ μόνον ἐπειδὴ οἱ χῶρες πού τοὺς «φιλοξένησαν» δέν ἦταν πρόθυμες νὰ τοὺς ἀπορροφήσουν; "Ἐχουμε ποτέ ὑπ' ὄψιν μας ὅτι παραπάνω ἀπὸ 600.000 'Εβραῖοι ἀπὸ τὰ 'Αραβικά Κράτη ἀναγκάσθηκαν νὰ φύγουν μετὰ τὸ 1945 ἀπὸ τὴν πατρίδα τους μέ ἀναγκαστική παραίτησι ἀπὸ τὰ σημαντικά περιουσιακά στοιχεῖα τους καὶ νὰ πάνε στὸ μικρὸ, κατεστραμμένο καὶ πᾶμφτωχο 'Ισραήλ; Ἐχουμε πράγματι ξεχάσει ὅτι αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ Αὐστρία μετὰ τὸ 1945 εἶχε δεχθῇ πάνω ἀπὸ 1.000.000 πρόσφυγες καὶ ὅτι ἀπ' αὐτούς, ὡς τὸ τέλος τοῦ 1960, σχεδὸν 235.000 ἔχουν λάβει τὴν Αὐστριακὴ ὑπηκοότητα;

Γιὰ πόσο ἀκόμη καιρὸ ἐμεῖς στήν Εὐρώπη θὰ κλείνουμε τὰ μάτια καὶ τὰ αὐτιά μας στὸ γεγονὸς ὅτι σχεδὸν πεντακόσια ἑκατομμύρια Μωαμεθανοὶ σέ 30 'Ισλαμικά Κράτη δέν θέλησαν νὰ δεχθοῦν 600.000 Ἀραβες ἀδελφούς τους ἀπὸ τὴν ὑπὸ Βρετανικὴ ἐντολή Παλαιστινιακὴ περιοχὴ καὶ νὰ τοὺς ἀπορροφήσουν μέ ἀνθρωπίνον τρόπο σάν ἰσότη- μους κατοίκους στίς χῶρες τους;

Γιὰ πόσον ἀκόμη καιρὸ ἡ Εὐρώπη θὰ ἀρνεῖται τὸ προνομιακὸ δικαίωμα τῆς δημοκρατικῆς συνειδήσεώς της καὶ θὰ ἀντιστέκεται στήν ἐκπλήρωσι τῆς ἱστορικῆς ὑποχρεώσεώς της ἔναντι τοῦ 'Εβραϊκοῦ Λαοῦ;

[Ἀπὸ τὴν αὐστριακὴ *Illustrierte Neue Welt*, Δεκέμβριος 1982].

καίωμα εἶναι ἀναγνωρισμένα καὶ ἀναμφισβήτητα στὴ χώρα αὐτή.

"Ὅπως εἶναι γνωστὸ, τὸ ἑλληνορθόδοξο πατριαρχεῖο 'Ιεροσολύμων ἱδρύθηκε τὸ 451 μ.Χ. καὶ ἔχει ὡς κύριο σκοπὸ τὴ φύλαξη τῶν ἁγίων προσκυνημάτων.

Τὸ προσκληνυματικὸ καθεστῶς τοῦ ἑλληνορθόδοξου πατριαρχείου στοὺς ἁγίους τόπους προστατεύεται ἀπὸ τίς συνθήκες Βερολίνου καὶ Παρισίων. Τὴ φύλαξη τῶν Ἁγίων προσκληνυμάτων ἔχουν Ἕλληνες μοναχοὶ γιὰ 1850 περίπου χρόνια καὶ στὰ μοναστήρια κυματίζει ἡ ἑλληνικὴ σημαία. Τὸ πνευματικὸ καὶ μορφωτικὸ ἔργο τοῦ πατριαρχείου εἶναι πολυδιάστατο καὶ παρέχεται στὸ ἑλληνορθόδοξο ποίμνιο γιὰ πολλοὺς αἰῶνες, μέ σχολεῖα στοιχειῶδους, γυμνασιακῆς, λυκιακῆς ἐκπαίδευσης καὶ παλαιότερα μέ τὴν ἀνώτατη θρησκευτικὴ σχολὴ τοῦ Σταυροῦ. Ἡ ἑλληνικὴ ἐκπαίδευση στὰ σχολεῖα τοῦ πατριαρχείου δέν ἔπαψε νὰ γίνεται οὔτε στὰ χρόνια τῆς τουρκικῆς ὑποδούλωσης. Στὴν περιοχὴ τοῦ πατριαρχείου λειτουργοῦν σήμερα 50 περίπου σχολεῖα. Τὸ ἔργο τοῦ πατριαρχείου ἐπεκτείνεται καὶ στὴν παροχὴ ἱατρικῆς παρακολούθησης στὴν πολυκλινικὴ τοῦ πατριαρχείου στὰ 'Ιεροσολύμα. Θὰ πρέπει νὰ τονισθεῖ ὅτι ἡ ἐκπαίδευση στὰ σχολεῖα καὶ ἡ ἱατρικὴ παρακολούθη- σε στὴ πολυκλινικὴ τοῦ πατριαρχείου παρέχεται δωρεάν.

Ἀναμένεται ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Πατριαρχείου θὰ λαμπρυνθεῖ ἰδιαίτερα μέ τὴ λειτουργία τοῦ πνευματικοῦ κέντρου στὸ Ἀρμάν τῆς 'Ιορδανίας καὶ τῆς σχολῆς μετεκπαιδευτικῶν προγραμμάτων στὸ Σταυρὸ τοῦ 'Ισραήλ. Τὸ πνευματικὸ κέντρο τοῦ Ἀρμάν, ἓνα ἐπιβλητικὸ σέ ὄγκο καὶ ἀρχιτεκτονικὸ κτίριο, περιλαμβάνει αἵθουσες γιὰ σχολεῖα, προβολές καὶ διαλέξεις. Ἡ κατασκευὴ τοῦ πνευματικοῦ κέντρου στὸ Ἀρμάν ἔγινε μέ π.ο.σ.ωπικὲς δαπάνες τοῦ πατριάρχου Διόδωρου Α'.

Γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ λειτουργία στὸ Σταυρὸ τοῦ μεταπτυχιακοῦ κέντρου σπουδῶν ὑπογράφηκε στήν Ἑλλάδα σχετικὸ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, προεδρικὸ διάταγμα. Στὴ θητεία τοῦ σημερινοῦ πατριάρχου Διόδωρου Α' πάρθηκε καὶ ἡ ἀπόφασις γιὰ τὴν ἀνέγερση κτιρίου ἐμβαδοῦ 9.000 μ² γιὰ τὴν στέγαση ὅλων τῶν διασπαρμένων σέ παλὰ καὶ ἀνασφαλὴ κτίρια, τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ πατριαρχείου.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Γραφεῖα: Σουρμελὴ 2

Ἀθῆναι (109) — Τηλ. 88.39.953

★ Ἐκδότης: τὸ Κ.Ι.Σ. ἐκπρωσώπουμένον ὑπὸ τοῦ Προέδρου του κ. **Ἰωσήφ Λόβινγκερ**, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὑπεύθυνος συμφώνως τῷ νόμῳ (Σουρμελὴ 2 — Ἀθῆναι).

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 2

★ Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: **Νίκος Τσαπιδῆς**, μέλος τῆς Ἑνώσεως Συντακτῶν Περιοδικοῦ Τύπου.

★ Ὑπεύθυνος φωτοσυνθέσεως: **FOTOMCA** Ε.Π.Ε. Σπ. Δοντὰ 10, Ἀθῆναι.

★ Τὰ ἐνυπόγραφα ἄρθρα δεσμεύουν μόνον τὸ συγγραφεὰ τους.

★ Ἡ ἀναδημοσίευσις κειμένων εἶναι ἐλευθέρη, μέ τὴν προϋπόθεσι, ὅτι θὰ ἀναφέρεται ἡ πηγή: Περιοδικὸ «Χρονικὰ», Κεντρικοῦ 'Ισραηλιτικοῦ Συμβουλίου.

ΚΙ ΟΜΩΣ «ΔΗΛΩΝΟΥΝ» ΟΤΙ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ!

Τό μηνιαίο περιοδικό πολιτικής αξιολογίας «Δαυλός», πού έχει σάν στόχο τής έκδόσεώς του «'Η κλασσική 'Ελλάδα ιδανική αφετηρία γιά ένα ανώτερο μέλλον», δημοσιεύει πολλές φορές αιχμές κατά του 'Ιουδαϊσμού και τών 'Εβραίων.

Στό φύλλο του 12 (Δεκέμβριος 1982) ο κ. 'Ηλ. Τσατσόμοιρος σέ άρθρο του μέ τίτλο «Γλαῦκ' 'Αθήναζε» γιά νά στηρίξει τίς όποιες απόψεις του (καί μεταξύ αὐτῶν καί κατά του 'Ιουδαϊσμού) ἔβαζε στό στόμα του ἀειμνήστου ὁμοθρήσκου μας Μπαρούχ Σιμπή φράσεις κατά τῶν 'Ελλήνων πού, ὅπως ἀπεδείχθη, ἀνήκαν στό Συνοδικό τῆς Ζ' Χριστιανικῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τό 787 μ.Χ.

■ Τό Κ.Ι.Σ. ἔστειλε στή διεύθυνσι τοῦ περιοδικοῦ, στίς 30 - 12 - 1982, τήν παρακάτω ἐπιστολή:

«Σέ κάθε τεύχος τοῦ περιοδικοῦ σας κάποιο ἢ ἄρκετά ἀπό τά δημοσιεύματά του δέν παραλείπουν νά κατηγορήσουν τούς 'Εβραίους ἢ τό 'Ιουδαϊκό Πνεῦμα ὅτι δῆθεν ἀ-

περγάσθησαν ἢ ἐξακολουθοῦν νά ἀπεργάζονται δεινά κατὰ τοῦ 'Ελληνισμοῦ. Αὐτός ὁ στόχος τοῦ περιοδικοῦ σας δέν μπορεῖ νά ἀφορᾷ ἐμᾶς ἀλλά τούς ἀναγνώστες σας.

Στό τεύχος τοῦ Δεκεμβρίου 1982 ὁ συνεργάτης σας κ. 'Ηλ. Τσατσόμοιρος, γιά νά ὑποστηρίξη τίς ἀπόψεις του καί γιά νά μπορέση νά χρησιμοποιήσῃ «βαρύγδουπο», ὅπως φαίνεται ὅτι θεωρεῖ τό ἀντισημιτικό του συμπέρασμα «Τί νά πρωτοθαυμάση κανεῖς: τήν ἀμάθεια ἢ τήν θρασύτητα ἐνός τέτοιου κείμενου πού ἀπευθύνεται σέ 'Ελληνες», καταφεύγει στό κακοήθες τέχνασμα νά βάλῃ στά γραπτά τοῦ ἀείμνηστου ὁμοθρήσκου μας διακεκριμένου ἱστορικοῦ Μπ. Σιμπή πράγματα πού δέν γράφει αὐτός.

Σᾶς στέλνουμε σέ φωτοτυπία τίς σελίδες 26 καί 27 τοῦ βιβλίου τοῦ Μπ. Σιμπή «Οἱ 'Εβραῖοι» («Δωδώνη», 1971) πού ἀναφέρει ὁ συνεργάτης σας γιά νά δῇ τε ὅτι δέν ὑπάρχουν τά ὅσα τοῦ ἀποδίδει ὁ κ. Τσατσόμοιρος.

Πιστεύουμε ὅτι δέν θά θελήσετε νά ἀποκρύψετε τήν ἐπιστολή μας αὐτή γιά νά μπορέσουν οἱ ἀναγνώστες σας ἐλεύθερα νά κρίνουν. Τό 'Ελληνικό Πνεῦμα, ἄλλωστε, πάντα πίστευε καί ἐξακολουθητικά μάχεται γιά τήν 'Ελευθερία τοῦ Λόγου.

■ Ὁ Διευθυντής τοῦ «Δαυλοῦ» κ. Δ. Λάμπρου ἔστειλε στό Κ.Ι.Σ., στίς 20 - 1 - 1983, τήν παρακάτω ἀπάντησι:

«'Απαντώντας στήν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1096 ἐπί ἀποδείξει ἐπιστολή σας, σᾶς γνωρίζουμε, ὅτι στό ἄρθρο τοῦ κ. 'Ηλία Τσατσόμοιρου, στό ὁποῖο συγκεκριμένα ἀναφέρεσθε, σημειώθηκε, συνεπεία τυπογραφικῆς ἀβλεψίας, πολλαπλό τεχνικό λάθος, εἰδικά στίς παραπομπές τοῦ κειμένου καί τίς ἀντίστοιχες ὑποσημειώσεις (λάθος, πού δέν ἀφορᾷ μόνο στήν παραπομπή καί τήν ὑποσημείωσή της σχετική μέ τό βιβλίο τοῦ Μπ. Σιμπή, ἀλλά καί σέ ἄλλες).

Στό 14ο τεύχος (Φεβρουαρίου) τοῦ «Δαυλοῦ» θά ὑπάρχῃ πλήρης ἀποκατάστασι τοῦ τυπογραφικοῦ αὐτοῦ λάθους».

■ Πράγματι, στό φύλλο 14 (Φεβρουάριος 1983) δημοσιεύτηκε ἡ παρακάτω «ἐπανόρθωσις»:

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΛΑΘΩΝ

Στό ἄρθρο τοῦ κ. 'Ηλία Τσατσόμοιρου μέ τίτλο «Γλαῦκ' 'Αθήναζε», πού δημοσιεύθηκε στό 12ο τεύχος τοῦ «Δαυλοῦ», μηνός Δεκεμβρίου 1982, καί εἰδικά στίς σελίδες 528, 529 καί 530, σημειώθηκαν, λόγω τυπογραφικῆς ἀβλεψίας, πολλαπλᾶ τεχνικά λάθη, σχετικά μέ τίς παραπομπές τοῦ κειμένου καί τίς ἀντίστοιχες ὑποσημειώσεις. Τά τυπογραφικά αὐτά λάθη πρέπει νά ἐπανορθωθοῦν ὡς ἑξῆς:

● ΣΕΛΙΣ 528

— 'Η ὑποσημείωσις ὑπ' ἀριθ. 8:

'Αντί Πανσανίας, «Βοιωτικά», IX, 31, 6, ΝΑ ΓΙΝΗ:

8. Η. Τσατσόμοιρος, «Αἰγαῖο Βουνό», σελ. 56.

● ΣΕΛΙΣ 529

— Στό κείμενο, ἀριστερή στήλη, στίχος 28, δεξιᾷ τῆς λέξεως χρόνους, νά προστεθῇ ὁ ἀριθμός παραπομπῆς 9 καί νά διαγραφῇ ὁ ἴδιος ἀριθμός τοῦ στίχου 33.

— Στή βάση τῆς ἴδιας στήλης ἡ ὑποσημείωσις ἀριθ. 9: 'Αντί 9. Η. Τσατσόμοιρος κ.λπ., ΝΑ ΓΙΝΗ: 9. Μπ. Σιμπή, «Οἱ 'Εβραῖοι», σελ. 117-123.

— 'Η ὑποσημείωσις ἀριθ. 10 τῆς δεξιᾶς στήλης: 'Αντί 10. Μπ. Σιμπή, «Οἱ 'Εβραῖοι», σελ. 26 καί 27, ΝΑ ΓΙΝΗ:

10. Συνοδικό Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, 787 μ.Χ.

● ΣΕΛΙΣ 530

— 'Η ὑποσημείωσις 11 διαγράφεται.

— Ὁ ἀριθμός 12 στή δεύτερη ὑποσημείωσις: 12. Μ. Χάιντεγκερ κ.λπ. νά διορθωθῇ σέ 11.

■ Ὅπως ἀντιλαμβάνεται ὁ κάθε καλόπιστος ἀναγνώστης μας ὁ «Δαυλός» ἔκανε τήν «ἐπανόρθωσι» ὄχι μέ «πλήρη ἀποκατάστασι», ὅπως ὑπεσχέθη ὁ Διευθυντής του, ἀλλά κατά τέτοιο τρόπο ὥστε κανεῖς νά μήν καταλαβαίνει περί

τινος πρόκειται κι ὁποῖος διαβάζει τό ἀρχικό ἄρθρο τοῦ κ. Τσατσόμοιρου νά... πείθεται ὅτι ὁ 'Εβραῖος Μπ. Σιμπή κατηγορεῖ δῆθεν τούς 'Ελληνες.

Ἔτσι, δυστυχῶς, πολλές φορές γράφεται ἡ ἱστορία...

Οι Έβραϊοι στόν Κόσμο

Η ΜΕΛΟΥΣΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

«Η Πριγκίπισσα Νταϊάνα επισκέφθηκε τον Οίκο Ναϊτινγκάιηλ στο Νότιο Λονδίνο, όπου περνούν ευχάριστα την ημέρα τους οι ηλικιωμένοι Έβραϊοι της αγγλικής πρωτεύουσας, οι οποίοι διέκοψαν μία παρτίδα μπρίτζ για να υποδεχθούν τη μέλλουσα Βασίλισσα.

ΕΣΣΔ: ΥΠΟ ΔΙΩΓΜΟ ΟΙ ΕΙΡΗΝΙΣΤΕΣ ΕΒΡΑΙΟΙ

Σέ άρθρο του περιοδικού «Επίκαιρα» (27.1.1983, ανάδημοσίευση από το «Τίμη») που αναφέρει ότι «η στάση του σοβιετικού καθεστώτος απέναντι στους αντιφρονούντες έγινε σκληρότερη» περιλαμβάνονται και τα παρακάτω:

«Σέ μεγάλο κίνουνο βρίσκονται τά μέλη τής μικρής αλλά δραστήριας μή αναγνωρισμένης ειρηνευτικής οργάνωσης που ιδρύθηκε τόν περασμένο Ιούνιο μέ τήν επωνυμία «Ομάδα γιά τήν έμπιστοσύνη μεταξύ ΕΣΣΔ καί ΗΠΑ». Τά μέλη της καταδιώκονται από τήν Κά - Γκέ - Μπέ έπειδή ίδρυσαν ειρηνευτική ομάδα έξω από τά πλαίσια τής επίσημης Σοβιετικής Ειρηνευτικής Έπιτροπής. Πρός τό τέλος του χρόνου τό είδησεογραφικό πρακτορείο «Τάς» ξαπέλυσε δριμύτατη αντίσημητική επίθεση στους ειρηνιστές, μερικοί από τους οποίους είναι Έβραϊοι. Παρότι δέν υπάρχουν αποδείξεις ότι τά μέλη τής ειρηνευτικής ομάδας έχουν φιλοϊσραηλινές τάσεις, τό Τάς ισχυρίστηκε ότι «ένώ υποτίθεται ότι αγωνίζονται γιά τήν ειρήνη, δηλώνουν ξεκάθαρα ότι λυποούνται που δέν είχαν τήν εύκαιρία νά πάρουν μέρος

στή σφαγή που έγινε από τους Σιωνιστές στόν κατεχόμενο Λίβανο». Τό γεγονός ότι ή ειρηνευτική αυτή ομάδα χαρακτηρίζεται αντίσοβιετικός «Δούρειος Ίππος» πιθανόν νά προετοιμάζει τήν κοινή γνώμη γιά έπικείμενη δίκη των μελών τής ομάδας...»

Η ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

ΛΟΝΔΙΝΟ: Σέ συζήτηση στρογγυλής τραπέζης μέ θέμα: «Ο Αντισημιτισμός σήμερα», ό Αρχιραββίνος τής Άγγλίας δρ. Έμάνουελ Τζακόμποβιτς, τόνισε, ότι όπως δέν πρέπει κανένας νά υποτιμά τήν απειλή του Αντισημιτισμού, έτσι δέν πρέπει καί νά καταστήσουμε τόν Αντισημιτισμό τό *raison d'etre* τής υπάρξέως μας. «Οι Έβραϊοι — έίπε — δέν πρέπει νά διασφαλίσουν τήν επιβίωσή τους μόνο σάν μέσο γιά τήν παρεμπόδιση τής καταστροφής τους, αλλά διότι έχουν κάτι θετικό νά συνεισφέρουν στήν ανθρωπότητα. Η άποφασιστικότητα γιά τήν επίβισή μας πρέπει, πρωτίστως, νά πηγάζει από τή θετική επίδραση τής παραδόσεώς μας, παρά από τήν αντίδραση γιά τό διωγμό».

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΓΓΛΩΝ, ΕΒΡΑΙΩΝ ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑ, ΣΤΗ 40Η ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ ΤΟΥ ΓΚΕΤΤΟ ΤΗΣ ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ

ΛΟΝΔΙΝΟ: Πολλά μέλη του «Μπόρντ έφ Ντέπιονις» (ΚΙΣ Άγγλίας) διακήρυξαν τήν πρόθεσή τους νά ταξιδέψουν στήν Πολωνία τόν προσεχή Μάιο γιά νά συμμετάσχουν στίς έκδηλώσεις γιά τήν 40η επέτειο τής εξέγερσης του γκέττο τής Βαρσοβίας.

Σύμφωνα μέ έκτιμήσεις τής Έπιτροπής Έξωτερικών Υποθέσεων του «Μπόρντ», ή Πολωνική κυβέρνηση σχεδιάζει νά τιμήσει τήν επέτειο μέ μεγαλοπρέπεια. Υπήρξαν, όμως, καί ορισμένοι ένδοιασμοί σέ ό,τι άφορά τή συμμετοχή τους σέ μία έκδήλωση που ένδέχεται νά χρησιμοποιηθεί γιά προπαγανδιστικούς σκοπούς. Τελικά, υιοθετήθηκε ή ιδέα τής αποστολής μιας μεγάλης Άγγλοεβραϊκής αποστολής, υπό τήν προϋπόθεση ότι θά έγκριθεί καί ή συμμετοχή μιας Ισραηλινής αποστολής.

Ο κ. Μπέρναρ Γκόρ, μέλος του «Μπόρντ» καί εκπρόσωπος τής Ένώσεως Ισραηλιτών Πολωνικής καταγωγής τόνισε ότι «ή Πολωνική κυβέρνηση ένδιαφέρεται γιά μία όσο τό δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή ατόμων από τό έξωτερικό, γιά λόγους καθαρά προπαγανδιστικούς. Θά πρέπει όμως, έίπε, νά αντιπαρέλθουμε αυτό τό στοιχείο, αποδεικνύοντας έτσι τή μεγάλη σημασία τής επέτειου γιά μάς τους Έβραίους». Ένα άλλο μέλος, ό κ. Χίλφγκοτ, παρήρρησε ότι είναι υποχρέωση των Ισραηλιτών νά παραστούν στίς έκδηλώσεις, «τιμώντας έτσι ένα σπουδαίο έπεισόδιο τής Έβραϊκής Ιστορίας».

Ο ΜΙΤΤΕΡΑΝ ΣΤΟ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ «ΓΚΟΛΜΠΕΡΓΚ»

ΠΑΡΙΣΙ: Ο πρόεδρος τής Γαλλίας Φρ. Μιττεράν, συνοδευόμενος από τόν Ισραηλίτη ήθοποιό Ρότζερ Χανίν γεύματι πρόσφατα στό Έβραϊκό έστιατόριο «Γκόλμπεργκ». Ός γνωστόν τό έστιατόριο αυτό υπήρξε στόχος τρομοκρατικής επίθεσης τόν περασμένο Αύγουστο, όταν έξι άτομα σκοτώθηκαν καί πολλά άλλα τραυματίστηκαν.

ΚΑΣΣΕΡ ΤΡΟΦΗ ΣΕ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

ΠΑΡΙΣΙ: Ο Γάλλος ύπουργός Άμύνης, Σάρλ Έρνύ, ανακοίνωσε ότι οι Έβραϊοι στρατιώτες θά έχουν τή δυνατότητα

νά προμηθεύονται Κασσέρ διατροφή. Τήν ανακοίνωση αυτή έκανε προς τόν Άρχιραββίνο τής Γαλλίας Ρενέ Σιράτ, κατά τήν όμιλία του σέ πρόσφατο συνέδριο Ραββίνων καί θρησκευτικών λειτουργών.

Ό κ. Έρνυ τόνισε ότι θά παρασχεθεί ή δυνατότητα σέ όλους τούς Έβραίους πού ύπηρετοϋν στό στρατό νά τηροϋν άνεμπόδιστα τή θρησκεία τους, συμπεριλαμβανομένων καί τών διαιτητικών κανόνων.

ΝΕΟΝΑΖΙΣΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΕΙ ΤΙΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΟΥ

ΦΡΑΓΚΦΟΥΡΤΗ: Άνεστάλη ή δίκη του ήγησηκού Δυτικογερμανού νεο - ναζί στελέχους, Μάνφρεντ Ρόντερ 53 έτών, πού κατηγορείτο γιά υπόθαλψη μίσους κατά τών Έβραίων, μετά από δήλωση του ένώπιον του δικαστηρίου ότι, αναθεωρεί τίς απόψεις πού είχε διατυπώσει στό αντίσημικό φυλλάδιο «Τό ψέμα του Άουσβιτς», όπου άμφισβητούσε τίς μαζικές έξοντώσεις Έβραίων από τούς ναζί.

Στή δήλωσή του ο Ρόντερ τόνισε ότι τώρα γνωρίζει «πώς ένας μεγάλος άριθμός» Έβραίων σκοτώθηκαν στό Άουσβιτς άπλάς καί μόνον έπειδή ήσαν Έβραίοι, καί ότι έλαβαν χώρα εκεί μαζικές δολοφονίες. Τόνισε δέ ότι δέν πρόκειται νά συνεισφέρει ξανά σέ έντυπα όπως «Τό ψέμα του Άουσβιτς».

Η δήλωση του Ρόντερ προκάλεσε γενική άίσθηση στό δικαστήριο καί στους φίλους του στό άκροατήριο. Κατόπιν αυτού ή υπόθεση τέθηκε στό άρχείο.

Η ΟΛΛΑΝΔΙΑ ΖΗΤΑΕΙ ΤΗ ΔΙΩΞΗ ΤΟΥ ΒΟΗΘΟΥ ΤΟΥ ΑΪΧΜΑΝ

ΑΜΣΤΕΡΔΑΜ: Η Όλλανδική κυβέρνηση ζήτησε από τίς Αυστριακές άρχές τήν ποινική δίωξη του Έριχ Ρατζάκοβιτς, 77 έτών, πρώην βοηθού του Άδόλφου Αϊχμαν, ο όποιος διετέλεσε έπικεφαλής του «Κέντρου γιά τήν Έβραϊκή Μετανάστευση» στήν Όλλανδία, κατά τήν περίοδο 1941 — 1942.

Έπί χρόνια ύπήρχαν πληροφορίες ότι ο Ρατζάκοβιτς ήταν υπεύθυνος γιά τέσσερις άποστολές, μέ 1.000 Όλλανδούς Έβραίους ή κάθε άποστολή, στό στρατόπεδο του θανάτου Άουσβιτς.

Τό διάβημα τής Όλλανδικής κυβερνήσεως προς τήν Αυστρία έγινε μετά τή μελετή νέων στοιχείων πού περιήλθαν στήν κατοχή της.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ

ΡΩΜΗ: Γιά πρώτη φορά στά χρονικά έκπρόσωποι τής Ισραηλιτικής Κοινότητας τής Ρώμης συναντήθηκαν μέ εκπροσώπους τής Ιταλικής Γενικής Έργατικής Συνομοσπονδίας.

Η συνάντηση προκλήθηκε στή μιά αντίδραση σάν νέα άντισιωνιστική έκστρατεία τής άριστερας, μετά τίς σφαγές στά στρατόπεδα Σάμπρα καί Σατίλα στή Δυτική Βηρυτό, πού επανέφερε στό προσκήνιο τό μίσμα του άντισιωνισμού καί δημιούργησε μιά άτμόσφαιρα πρόσφορη γιά τήν διεθνή τρομοκρατία.

Ό Άρχιραββίνος τής Ρώμης Έλιο Τόαφ, υπενθύμισε τούς άδελφικούς δεσμούς πού άνέκαθεν ύπήρξαν άνάμεσα στήν Ιταλική έργατική τάξη καί τήν Έβραϊκή μειονότητα, ιδιαίτερα κατά τή διάρκεια τής Ναζιστικής κατοχής.

Ό κ. Λουτσιάνο Λάμμα, γενικός γραμματέας τής Συνομοσπονδίας τόνισε ότι θά ήταν σφάλμα νά ζητηθεί από τούς Έβραίους νά άποκηρύξουν τίς προνομιούχες σχέσεις

τους μέ τό Ισραήλ διότι, κάτι τέτοιο θά σήμανε «τήν άπάρνηση τής Ιστορίας, του πολιτισμού καί του λαού τους».

Σημειώθηκε τέλος, ότι ο άγώνας κατά τής τρομοκρατίας, του φασισμού καί του άντισιωνισμού είναι υπόθεση πού άφορά καί τίς δύο πλευρές καί ότι θά πρέπει νά άγωνισθοϋν γιά τήν παραγραφή από σχολικά βιβλία κειμένων πού προσφέρουν μιά παραμορφωμένη εικόνα του Ιουδαϊσμού.

(«Jewish Chronicle», 26.1.1983)

Ο ΚΑΓΚΕΛΛΑΡΙΟΣ Χ. ΚΟΛ ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ ΤΟΝ ΝΑΖΙΣΜΟ

BONNH: Ό διωγμός τών Έβραίων οδήγησε στή φρίκη μιάς έξοντωτικής πολιτικής. Τό πρόσωπο τής ανθρωπότητας μολύνθηκε στό όνομα τής Γερμανίας», διακήρυξε ο Καγκελλάριος τής Δυτικής Γερμανίας Δρ. Χέλμουτ Κόλ, σέ μιά κατηγορηματική δήλωση γιά τήν καταδίκη τών Ναζιστικών θηριωδιών, μέ τήν εύκαιρία τής 50ής επέτειου από τής άνόδου του Χίτλερ στήν έξουσία.

Στή δήλωσή του ο Καγκελλάριος Κόλ, πρόσθεσε: «Μας λυπεί ή μνήμη τών θυμάτων, τών μαρτύρων καί τών πεσόντων του πολέμου... Η ολοκληρωτική πολιτική πού ξεκίνησε τό 1933 έφερε μαζί της τή δημαγωγία καί τή βία, τή ψευδοομιμότητα καί τό διωγμό σέ ένα σύστημα κτηνώδους καταπίεσεως.

» Η έξάπλωση του πολέμου σέ όλη τήν Εύρώπη ύπήρξε μιά λογική συνέπεια τών εξελίξεων του έμφυliου πολέμου, του διωγμού τών άντιφρονούντων, τής πνευματικής έλευθερίας, τών τεχνών καί τής θρησκείας. Πρέπει νά διατηρήσουμε ζωντανή τή μνήμη τών αιτίων, τής πορείας καί τών συνεπειών τής ολοκληρωτικής επίθεσεως κατά του όρθολογισμού καί του πολιτισμού. Κανένας δέν μπορεί νά άπελευθερωθεί τής εϋθύνης πού άπορρέει από τίς καταστροφές του παρελθόντος.

» Τήν έλευθερία, τήν άνεκτικότητα καί τόν σεβασμό τών συνανθρώπων μας πρέπει νά τά διαφυλάξουμε ως θεμελιώδεις άξίες τής κοινωνίας μας, τίς όποιες πρέπει νά υπερασπισθοϋμε μ' όλες τίς δυνάμεις μας», τόνισε ο Καγκελλάριος Κόλ.

■ Έπιστήμονες από τή Γαλλία, τή Δυτική Γερμανία, τή Βρετανία, τή Δανία, τό Ισραήλ κι άλλες χώρες συμμετείχαν σ' ένα συμπόσιο πού εξέτασε τά ιστορικά γεγονότα πού οδήγησαν στήν έγκαθίδρυση του Χιτλερικού Τρίτου Ράιχ. Τό συμπόσιο άσχολήθηκε επίσης μέ τήν ύποχρέωση τής διαφυλάξεως τής «συλλογικής μνήμης» τών Ναζιστικών έκτοπίσεων (καί έξοντώσεων) καί τής παρουσιάσεως τής έπιστημονικής άπάντησεως προς όλους εκείνους πού προσπαθοϋν νά άμφισβητήσουν τήν ύπαρξη τών στρατοπέδων συγκεντρώσεως καί τούς θαλάμους άερίων.

Τά πορίσματα του συμποσίου άναμένεται νά έκδοθοϋν έντός τών προσεχών μηνών.

(«Νιούς Σέρβις», 2.2.1983)

ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΑΧΑΝ — ΤΙΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΡΑΗΛΙΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ: Ό πρώην ύπουργός Έξωτερικών τών Ήνωμένων Πολιτειών, κ. Χένρυ Κίσσινγκερ έπαίνεσε τό Ισραήλ γιά τήν πλήρη εξέταση τών συνθηκών τών σφαγών στή Σάμπρα καί τή Σατίλα.

Σέ συνέντευξη πού παρεχώρησε σέ γνωστό τηλεοπτικό δϋκτιο, ο Δρ. Κίσσινγκερ είπε: «Πιστεύω ότι άποτελεί μεγάλη τιμή γιά τήν Ισραηλινή δημοκρατία πού άποδέχθηκε τά συμπεράσματα μιάς τόσο ύψηλής άνακριτικής έπιτροπής. Πολύ λίγες κυβερνήσεις σέ όλο τόν κόσμο θά μπο-

Στή «Μεσημβρινή»

Στήν έφημερίδα «Μεσημβρινή» τό Κ.Ι.Σ. απέστειλε τήν παρακάτω έπιστολή, πού υπογράφεται από τούς πρόεδρο καί γεν. γραμματέα κ.κ. Ίωσ. Λόβιγγερ καί Ραφ Σαρπεθαί.:

«Ο συντάκτης τών «Κουκίδων», στίς 11.3.1983, γράφοντας γιά τίς συνθήκες κυκλοφορίας στήν 'Αθήνα, σημειώνει καί τά παρακάτω ανεπίτρεπτα:

«Αντίγραφα του «Έβραίου» του θεάτρου Σκιών, μέ τά πολλά «σπαστά» τμήματα τής φιγούρας, χωρίς, μάλιστα νά φωνάζουν καί τό γνωστό εκείνο «εϊ κουζούμ!», γιά νά καταλάβουμε ότι πρόκειται γιά μέλη τής Ισραηλινής παροικίας τής 'Αθήνας».

«Όπως αντιλαμβάνεσθε τό κείμενο αυτό δέν είναι χιουμοριστικό ή περιπαικτικό γιά νά θεωρηθεί έστω κατ' άνοχήν άνεκτό, αλλά καθαρά ύβριστικό κι άπαράδεκτο! Έκτός τών άλλων, θά έπρεπε νά γνωρίζε ό συντάκτης σας ότι οι "Έλληνες πολίτες, Έβραίοι τό θρήσκευμα, είναι ισότιμοι πολίτες μέ όλους τούς άλλους καί δέν αποτελούν «παροικία».

Περιμένουμε, Κύριε Διευθυντά, τήν άμεση δημόσια διευκρίνησι τής θέσεως, τής έφημερίδος σας πάνω στό συγκεκριμένο δημοσίευμα.

Στίς «Κουκίδες», τής 23.3.1983, δημοσιεύτηκε ή παρακάτω άπάντησις:

«Χιουμοριστικό - όπως υποθέτει ή έπιστολή του Κεντρικού Ισραηλτικού Συμβουλίου Συντονισμού καί Γνωματεύσεως πρós τήν «Μ» - καί όχι περιπαικτικό καί ποτέ ύβριστικό, ήταν τό κείμενο αυτής τής στήλης, γιά τούς καθ' όλα συμπαθείς καί άξιους σεβασμού συμπατριώτες μας έβραϊκού θρησκευματος. Ό συντάκτης του σημειώματος - άτυχου στήν άδολη

ρούσαν νά αποδεχθούν μία παρόμοια έρευνα γιά ένα τόσο ένοχλητικό έπεισόδιο».

■ Σέ άλλη έρώτηση, άναφορικά μέ τίς έπιπτώσεις τής έκθεσης πάνω στήν κυβέρνηση συνασπισμού του κ. Μπέγκιν, ό Δρ. Κίσιινγκερ άπάντησε: «Χωρίς άμφιβολία θά ύπάρξει μία περίοδος κρίσης. Θά ύπάρξουν σκληρές κοινοβουλευτικές συζητήσεις».

■ Έξάλλου, ό Άρχιραββίνος τής Άγγλίας σέρ Ίμμάνουελ Τζακόμποβιτς, τόνισε: «Κατά τούς τελευταίους μήνες, τό νά είναι ένας Έβραίος σήμαινε μεγάλο ψυχικό καί ήθικό άγχος. Τώρα αισθάνομαι ιδιαίτερη ύπερηφάνεια πού άνήκω σέ ένα λαό πού απέδειξε τήν άφοσίωσή του στή δικαιοσύνη καί τίς ήθικές άξίες, μοναδική περίπτωση ανάμεσα στά σύγχρονα έθνη ή ακόμη καί τήν ανθρώπινη ιστορία».

■ Επίσης ό πρόεδρος του ΚΙΣ Άγγλίας, βουλευτής κ. Γκρέβιλ Τζάννερ, τόνισε: «Η ζωντάνεια καί ή δυναμικότης τής Ισραηλινής δημοκρατίας επέβαλλε τή σύσταση τής Άνακριτικής Έπιτροπής. Η άμεροληψία τών αποτελεσμάτων τής έρευνας μάς επιβάλλει νά αφήσουμε τήν Ισραηλινή δημοκρατία νά αποφασίσει μόνη γιά τήν έφαρμογή τής δικαιοσύνης».

(«Νιούς Σέρβις», 9.2.1983)

προέκταση τών παρομοιώσεων - όχι μόνο έκτιμā άπερίοριστα τούς Ισραηλίτες τής χώρας μας - ούτε καί γενικότερα έχει τίποτα μέ τούς Ισραηλινούς - αλλά καί στό συγκεκριμένο δημοσίευμα, μιλώντας γιά τίς συνθήκες κυκλοφορίας, ούτε κατά διάνοιαν ήθελε νά θίξει τούς Ισραηλινούς συμπολίτες μας, αλλά νά δώσει μία εικόνα (έπαναλαμβάνουμε άτυχη) τών τών πολών Άθηναίων, πού κυκλοφορούν στό δρόμο «σπαστά», σάν αντίγραφα του Έβραίου του θεάτρου Σκιών». (Η γνωστή αυτή φιγούρα, άκακα προβλήθηκε καί άκακα έχει γίνει δεκτή άπ' τό λαό μας στά θέατρα Σκιών - καί από τήν τηλεόραση - χρόνια τώρα, χωρίς νά ύπάρξει καμία από πούθενά διαμαρτυρία ποτέ).

Τέλος, γιά τήν περικοπή τής έπιστολής του Ισραηλτικού Συμβουλίου, ότι «οί "Έλληνες πολίτες, Έβραίοι τό θρήσκευμα, είναι ισότιμοι πολίτες μέ όλους τούς άλλους καί δέν αποτελούν παροικία» (ή χρησιμοποιηθείσα ίδια λέξη έμφιλοχώρησε στό κείμενο έκ παραδρομής), ή παρούσα στήλη προσυπογράφει.

Ποιός είναι δυνατόν νά διαφωνεί ποτέ μέ κάτι τέτοιο;».

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΡΤΙΝΗ

Μολυβένια κι άνθρωπινα

Ζτό μυθιστόρημα αυτό του λογοτέχνη τής Ρόδου κ. Γ. Μαρτίνη παρουσιάζεται μέ πολλή άνθρωπιά καί συγκίνηση τό δράμα τών Ισραηλινών τής Θεσσαλονίκης. Τό κεντρικό θέμα του βιβλίου (πού έχει παλιότερα δημοσιευθεί σέ συνέχειες στή Ροδίτικη έφημερίδα «Μάχη», μέ τόν τίτλο «Τό άστρο του Δαβίδ») είναι οι σχέσεις πού ύπήρχαν τότε μεταξύ Χριστιανών καί Έβραίων. Βιβλίο πού αποτελεί τεκμήριο μιάς έποχής καί μνημείο φιλίας.

Ο ΣΙΜΟΝ ΒΙΖΕΝΤΑΛ, ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΠΕΛ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Μιά ζωή αφιερωμένη στό κυνήγι τῶν Ναζί

50 χρόνια ακριβῶς μετά τήν ἀναρχίση τοῦ Χίτλερ στήν ἐξουσία καί ἐνῶ ἐκδόθηκε ὁ Κλάους Μπαρμπί, ἀρχηγός τῆς Γκεστάπο στή Λυών, ἀπό τίς βολιβιανές ἀρχές στή Γαλλία, ὅπου κατηγορεῖται γιά δεκάδες φόνους καί γιά βασανισμούς, κυκλοφοροῦν ἀκόμη ἐλεύθεροι ἀνάμεσά μας 30 χιλιάδες Ναζί ἐγκληματίες πολέμου. Αὐτό τουλάχιστον ὑποστηρίζει σέ συνέντευξη πού παραχώρησε στό ἀμερικανικό περιοδικό «Νιούσγουικ» ὁ Σίμον Βίζενταλ ὁ ἀνθρωπος πού ἔχει τάξει σκοπό στή ζωή του — ἀπό τό 1946 ὅταν ἱδρύσε τό Κέντρο Ἑβραϊκῶν Ἀρχείων — τήν ἀνακάλυψη καί καταδίωξη τῶν Γερμανῶν ἐγκληματιῶν πολέμου καί ἔχει στό ἐνερρητικό του ἐπιτυχίες, ὅπως τήν ἐντόπιση τοῦ Ἄιχμαν, τοῦ Μένγκελε καί τοῦ Μπαρμπί.

Η συνέντευξη αὐτή δόθηκε ἀπό τό «Νιούσγουικ» στή δημοσιότητα σχεδόν ταυτόχρονα μέ τήν ἀναγγελία ἀπό τή νορβηγική ἐπιτροπή γιά τό Νόμπελ Εἰρήνης, ὅτι ὁ ἀκούρατος διώκτης τῶν Ναζί συγκαταλέγεται γιά πρώτη φορά στόν κατάλογο τῶν ὑποψηφίων γιά τό βραβεῖο Εἰρήνης πού θά ἀπονεμηθεῖ φέτος.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Τί πραγματικά σημαίνει ἡ ἐπέτειος τῆς χιτλερικής ἀνόδου στήν ἐξουσία;

BIZENTAL: Ἐξετάζοντας τά τελευταῖα 50 χρόνια, βλέπουμε ὅτι ἀγαπήσαμε τόσο πολύ τήν πρόοδο καί τήν ἐξέλιξη τῆς ἐποχῆς μας, ὥστε ἀπλά δέν μπορέσαμε ποτέ νά πιστέψουμε ὅτι ἕνας ἀνθρωπος μέ τέτοιες ἰδέες θά μπορούσε νά ἔχει ὅποιαδήποτε ἐπιτυχία. Ὁ κίνδυνος δέν ἔγινε ἀντίληπτός παρά ὅταν ἦταν ἤδη πολύ ἀργά.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Θά μπορούσε νά ξανασυμβεῖ;

BIZENTAL: Ναί. Ἄν ἦταν δυνατό νά συμβεῖ σέ ἕνα ἔξυπνο καί μορφωμένο λαό ὅπως τόν Γερμανικό, τότε εἶναι πιθανό νά συμβεῖ ὅπουδήποτε στό κόσμο.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Πόσους παλιούς ναζίστες κυνηγάτε ἀκόμα;

BIZENTAL: Γύρω στούς 30.000, ἀν καί πρέπει νά ὑπάρχουν συνολικά περίπου 150.000 σ' ὁλόκληρο τό κόσμο πού νά ἦταν ἀναμεμιγμένοι σέ ἐγκλήματα πολέμου.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Πόσοι πρῶην ναζίστες ἔχουν δικαστεῖ;

BIZENTAL: Μερικές χιλιάδες στήν Εὐρώπη καί τήν Ἀμερική, ἀλλά μόνο τό 60 τοῖς ἑκατό ἔχει καταδικαστεῖ. Αὐτή τή στιγμή, στήν Ἀμερική ἐκρεμοῦν 300 ὑποθέσεις πού σχετίζονται μέ συνεργάτες τῶν Ναζί ἀπό τίς Βαλτικές χώρες καί τήν Ρωσία, στούς ὁποίους εἶχε ἐπιτραπεί νά μεταναστεύσουν στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Σέ πῶς σημείο ἔχει φθάσει ἡ ἐρευνά σας γιά τόν Ἄρ. Γίόζεφ Μένγκελε ὁ ὁποῖος ἔκανε ἱατρικά πειράματα στούς κρατούμενους τοῦ Ἀουσβιτς;

BIZENTAL: Περαι ἀνακάλυψαμε ὅτι ζεῖ σέ μία πόλη Μενονιτῶν στα σύνορα τῆς Βολιβίας μέ τήν Παραγουάη. Γιά τούς ἀνθρώπους τῆς περιοχῆς εἶναι ἕνας πρόσφυγας καί δέ βιάζονται νά τόν παραδώσουν στήν ἀστυνομία. Οἱ Μενονιτές πιστεύουν στήν μεταθανάτια δικαιοσύνη.

Κλάους Μπαρμπί: Ἄργησε, ἀλλά ἦρθε ἡ ὥρα νά λογοδοτήσει.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Ὑπάρχουν καί ἐκεῖνοι πού ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ κόσμος ἔχει πάρα πολλά νέα προβλήματα, ὥστε νά ἀνησυχεῖ γιά τούς παλιούς ναζίστες. Γιατί συνεχίζετε τό κυνήγι;

BIZENTAL: Τό πρόβλημα δέν ἔγκειται στή ζωή ἢ τό θάνατο τοῦ Μένγκελε. Αὐτό πού ἔχει σημασία εἶναι τό γεγονός ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι μάρτυρας τῆς ἀλήθειας. Τό ἱστορικό μάθημα πού παίρνουμε στή διάρκεια τῆς δίκης εἶναι πιό οὐσιαστικό ἀπό τό ἀποτέλεσμα.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Αὐτό πού κάνετε ἔχει σάν κίνητρο τό μίσος;

BIZENTAL: ΟΧΙ. Ἄν ὠθοῦσε τό μίσος, θά ἐπέμενα στή συλλογική ἐνοχή. Θά εἶχα κατηγορήσει ἀθώους στή διάρκεια τῶν τελευταίων 38 χρόνων.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Ποιά εἶναι ἡ ἀντίδρασή σας στήν κατηγορία ὅτι οἱ Ἑβραῖοι τοῦ Ἰσραήλ ἐπαναλαμβάνουν στό Λίβανο αὐτό πού ἔγινε σέ βάρος τους στό Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο;

BIZENTAL: Οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἐνοχοί ὥς ἕνα βαθμό. Ἀλλά δέν μπορούμε νά χαρακτηρίσουμε τά γεγονότα τοῦ Λιβάνου σάν «ὀλοκαύτωμα». Πῶς μπορεί νά εἶναι ὀλοκαύτωμα ὅταν 1.000 μαχητές τῆς ΟΑΠ ἐγκατέλειψαν τήν Βηρυτό; Δέν πυροβολήθηκε κανένας πού εἶχε σηκώσει τά χέρια του παραδίνοντας τά ὄπλα του.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Τί ἐνίσχυση δέχετε γιά τό ἔργο σας;

BIZENTAL: Τώρα δεχόμαστε περισσότερη ἐνίσχυση ἀπό κάθε ἄλλη περίοδο. Εἶμαι ἡ κακή συνείδηση ὅχι μόνο τῶν Ναζί ἀλλά καί τῶν Ἑβραίων πού παρέμειναν σιωπηλοί τά τελευταῖα 20 χρόνια.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Τούς τελευταίους μήνες τό σπῆί σας δέχθηκε πολλές βομβιστικές ἐπιθέσεις. Τό γεγονός αὐτό πῶς ἐπηρεάζει ἐσᾶς καί τό ἔργο σας;

BIZENTAL: Οἱ ἀνθρώποι πού τοποθέτησαν τίς βόμβες ἔχουν συλληφθεῖ. Ἦταν ὄλοι νεοναζίστες. Οἱ ἐπιθέσεις τους δε θά ἐπηρεάσουν καμιά πτυχὴ τοῦ ἔργου μου.

ΝΙΟΥΣΓΟΥΗΚ: Τί ἐλπίζετε νά ἀποδείξετε μέσω τοῦ ἔργου σας;

BIZENTAL: Δέ θέλω νά ἀποδείξω τίποτα. Θέλω ἀπλῶς νά προειδοποιήσω. Θέλω νά προειδοποιήσω τούς ἐγκληματίες τοῦ αὐριο οἱ ὁποῖοι πιθανόν νά γεννιοῦνται σήμερα. Τό γεγονός ὅτι κάποιος, ὁ ὁποῖος ζεῖ μέ ψεύτικο ὄνομα 3.000 μίλια ἀπό τόν τόπο τοῦ ἐγκλήματος 35 ἢ 40 χρόνια μετά τό ἐγκλημα, ἀλλά μπορεί νά συλληφθεῖ καί νά καταδικαστεῖ, εἶναι μία προειδοποίηση. Οὔτε ὁ χρόνος οὔτε ἡ ἀπόσταση μπορεῖ νά προστατεύει κάποιον ἀπό τή δικαιοσύνη.

(Ἀπό τήν «Μεσημβρινή», 7/2/1983)

עץ חיים היא

Δένδρον ζωῆς εἶναι ἡ Τορά...
(Παροιμ. 3:18)